

Bilaga 4. Dialog om framtidens Enköping och utlåtande

Sammanställning av dialogskeden

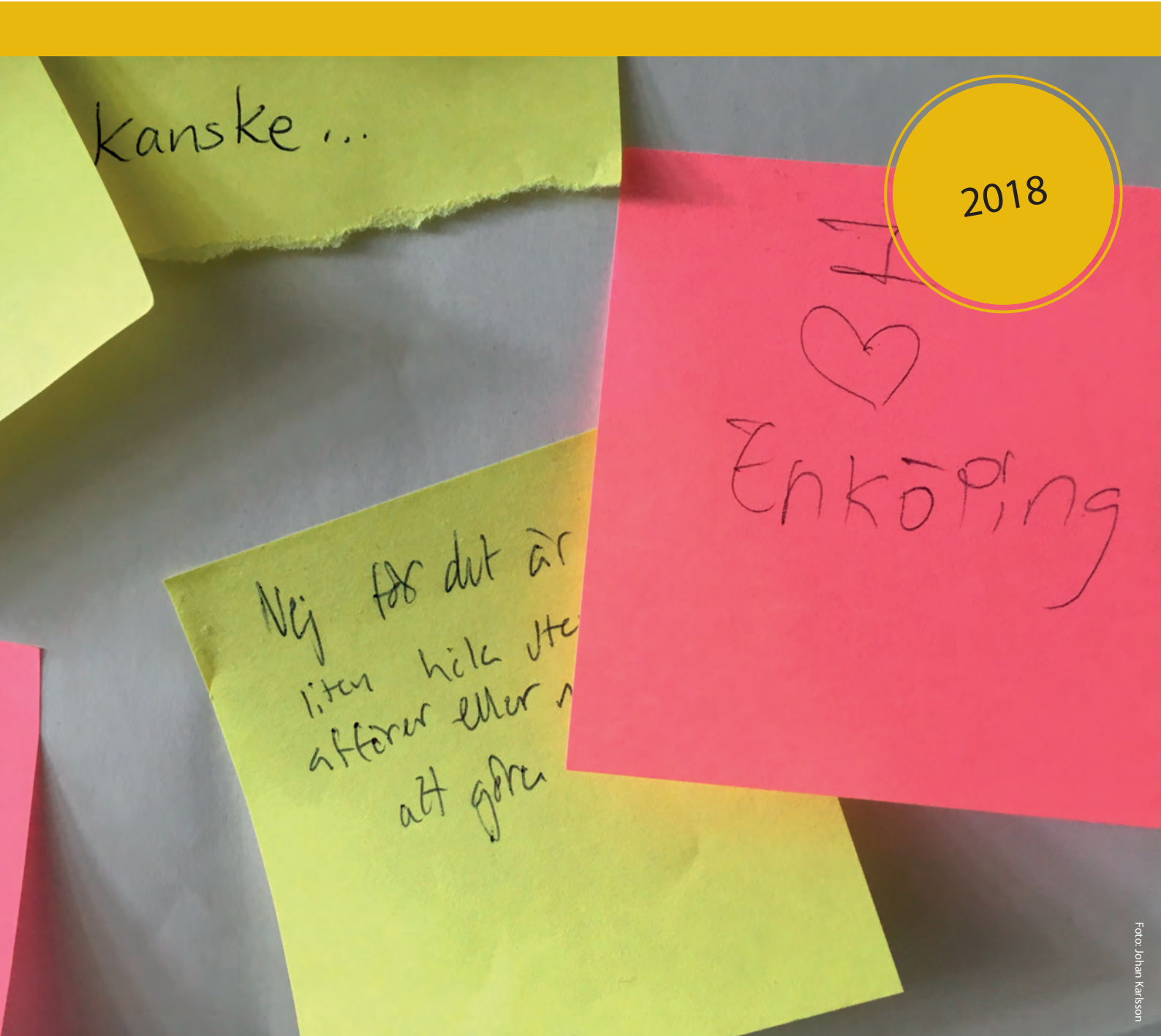

Foto: Johan Karlsson

Ärendenummer

KS2016/171

Dokumenttyp:
Plan

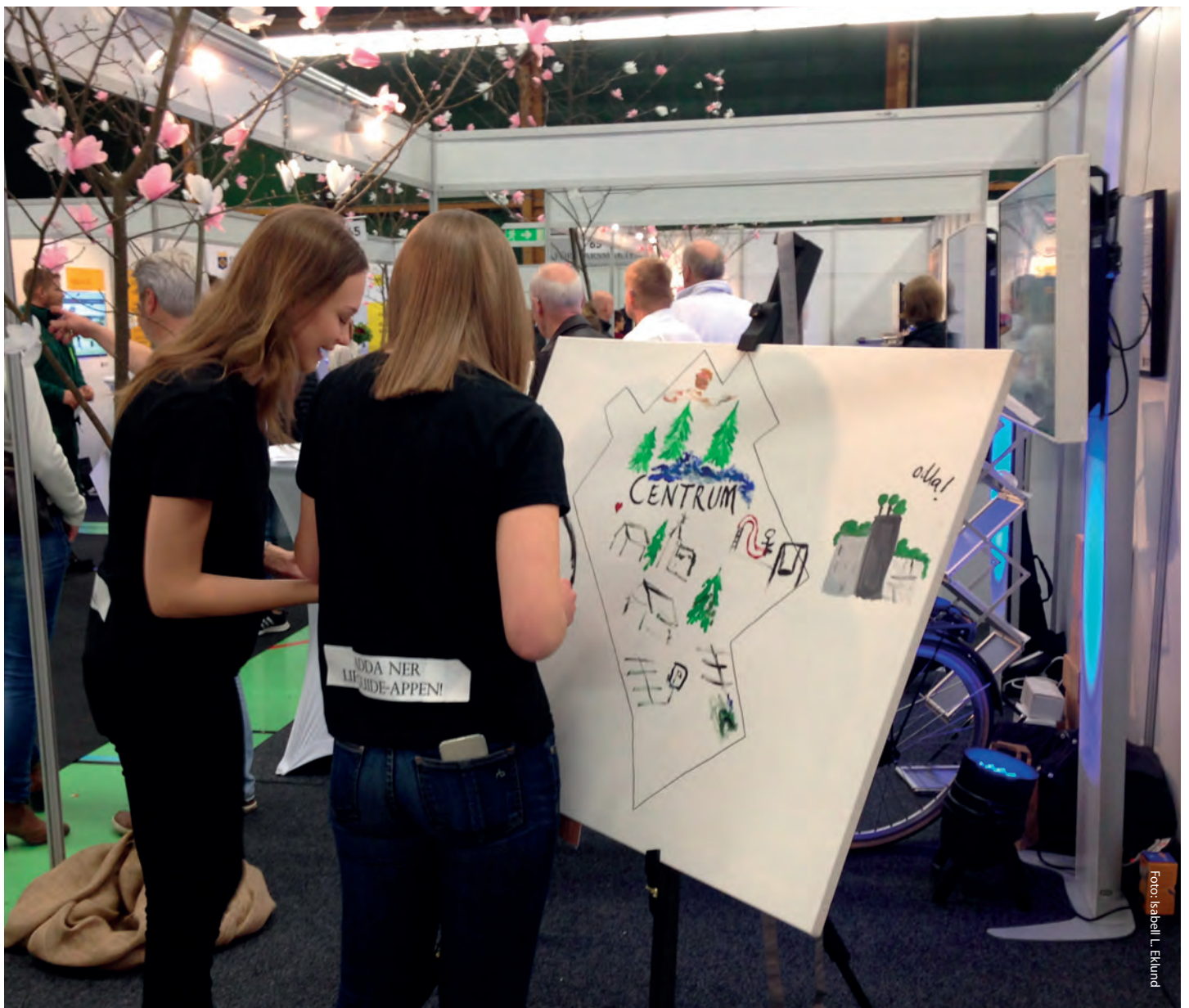
Beslutad av:
Kommunfullmäktige

Gäller f.om.
XX XX 2018

Gäller för:
Alla nämnder

Ansvarig funktion:
Samhällsbyggnadsförvaltningen

Reviderad
-

Innehåll:

Sammanfattning	4
Enköpingsmässan	5
Westerlundska gymnasiet	6
Robinsonskolan	7
Fritidsgårdarna	9
Enköpings bibliotek	11
Övriga dialoger	12
Utlåtande	14-35

Sammanfattning

Dialogen med invånarna är en förutsättning i planeringen av Enköpings stads framtid. Under hösten 2016 och våren 2017 har därför flera olika typer av medborgardialoger genomförts inom ramen för framtagandet av en ny fördjupad översiktsplan för Enköpings stad.

Mellan 29 mars och 1 juni var planen ute på samråd. Under samrådstiden har planen ställts ut så att berörda myndigheter, partier, företag och organisationer samt föreningar och invånare i kommunen får möjlighet att lämna synpunkter på den. Planhandlingarna gick att läsa på: kommunhuset, Enköpings bibliotek, sporthallen, kulturskolan, Örsundsbro bibliotek, kommunhuset och Enköpings kommuns hemsida.

De invånare som brukar lämna in synpunkter på en översiktsplan är få och därför har kommunen även valt att arbeta med uppsökande dialoger under samrådstiden.

Fokus har varit att nå dem som vanligtvis inte deltar på dialogmöten men som är berörda av frågan. I och med planens målår på 2040 är både dagens och de framtida invånarna de som berörs av dess innehåll. Särskilt fokus har lagts på att nå barn och unga som i väldigt liten utsträckning deltar i kommunens dialoger i vanliga fall.

I april 2017 genomfördes en dialog på Enköpingsmässan. På mässan visades förslagen på nya bostadsområden upp och besökarna hade möjlighet att måla vilka funktioner dessa områden skulle kunna fyllas med.

Under första veckan i maj genomfördes en utställning med aktiviteter på Westerlundiska gymnasiet med fokus på framtidens Enköping och vad för funktioner det behövs mer av i staden. Vid tre tillfällen fanns även kommunrepresentanter på plats för att fånga upp synpunkter.

Tillsammans med Robinsonskolans årskurs 6-9 har ett projekt kopplat till framtidens Enköping genomförts under våren. Inom ramen för geografiundervisningen fick eleverna ta fram egna utvecklingsförslag som sedan överlämnades till kommunen.

För att även träffa yngre barn (9-12 år) har fritidsklubbarna V-boden och Rombergagården besökts och framtida Enköping diskuterats.

Efter samrådet reviderades planen utifrån inkomna synpunkter. En ny uppdaterade version var sedan ute på granskning mellan 12 december och 12 februari. Under granskningstiden genomfördes en utökad utställning på Enköpings bibliotek.

Parallellt med hela processen för framtagande av en plan för Enköpings stad har en digital dialog förts på kommunens webbplats i form av en enkät om Enköpings stads framtid.

Sist i denna bilaga återfinns utlåtandet från den formella granskningen som genomfördes under december till februari 2018. Granskningen genomfördes i enlighet med plan och bygglagen (PBL 3 kap §12-18). Plan och bygglagen reglerar även att planprocessen ska innehålla en sammanställning av alla inkomna synpunkter samt att kommunen ska bemöta dessa och redogöra för hur man avser att hantera synpunkterna och förslagen i det fortsatta arbetet.

Enköpingsmässan

Den 21-22 april genomfördes Enköpingsmässan i idrottshuset. På mässan samlas företag och organisationer som är verksamma i kommunen. Mässan hade cirka 7 000 besökare. Enköpings kommun deltog och planen för Enköpings stad ställdes ut i en monter.

I monter fanns en stor bildskärm med karta över planens förslag på nya bostadsområden. Utöver bildskärmen fanns även målardukar med tillhörande stafli och penslar. Varje målarduk hade konturerna av de planerade bostadsområdena; Centrum, Bredsand, Västerleden och Åkersberg ditmålade. På dessa dukar fick sedan mässans deltagare måla funktioner de tyckte behövdes och sådant som var viktigt att bevara i respektive område. Detta resulterade i fyra konstverk som sammanfattar besökarnas tankar.

På tavlan över Västerleden målades blommor och grönska, en fotbollsplan, hus och platser att hänga på. Det målades även en lekpark och en skulpturpark. På tavlan skrevs även ordet "konst".

I Åkersberg målades en skateramp och fritidsgård, men även en UL-buss och cykelvägar. Grönområden och nya hus fick stor plats på målningen. Någon målade en vattenlekpark och någon annan ett utegym.

Även djur och hållristningar rymdes på konstverket.

I Bredsand målades mycket grönska, blommor, skog och träd men även lekpark och en del kopplat till badet som vattenland och kiosk. Det målades även en del servicefunktioner i området, exempelvis skola, restaurang och mataffär. Även lägenhetshus målades.

Tavlan över centrum fylldes med bostäder, både gamla och nya, men även av en hel del grönska och vatten. Grönska i form av både träd, blommor och takodlingar. Många målade saker med tema på handel och upplevelser som restaurang, galleria torghandel och lekparker.

På mässan delades även förfrankerade vykort med frågan: "Hur vill du att Enköpings stad ska utvecklas fram till 2040?" ut. Resultaten av vykortet presenteras under övriga dialoger i detta dokument.

Foto: Tomas Henriksson

Westerlundska gymnasiet

Den 2-5 maj genomfördes en utställning med aktiviteter på Westerlundska gymnasiet. Aktiviteterna syftade till att fånga upp gymnasieelevernas tankar och idéer om Enköpings stad i nutid och framtid.

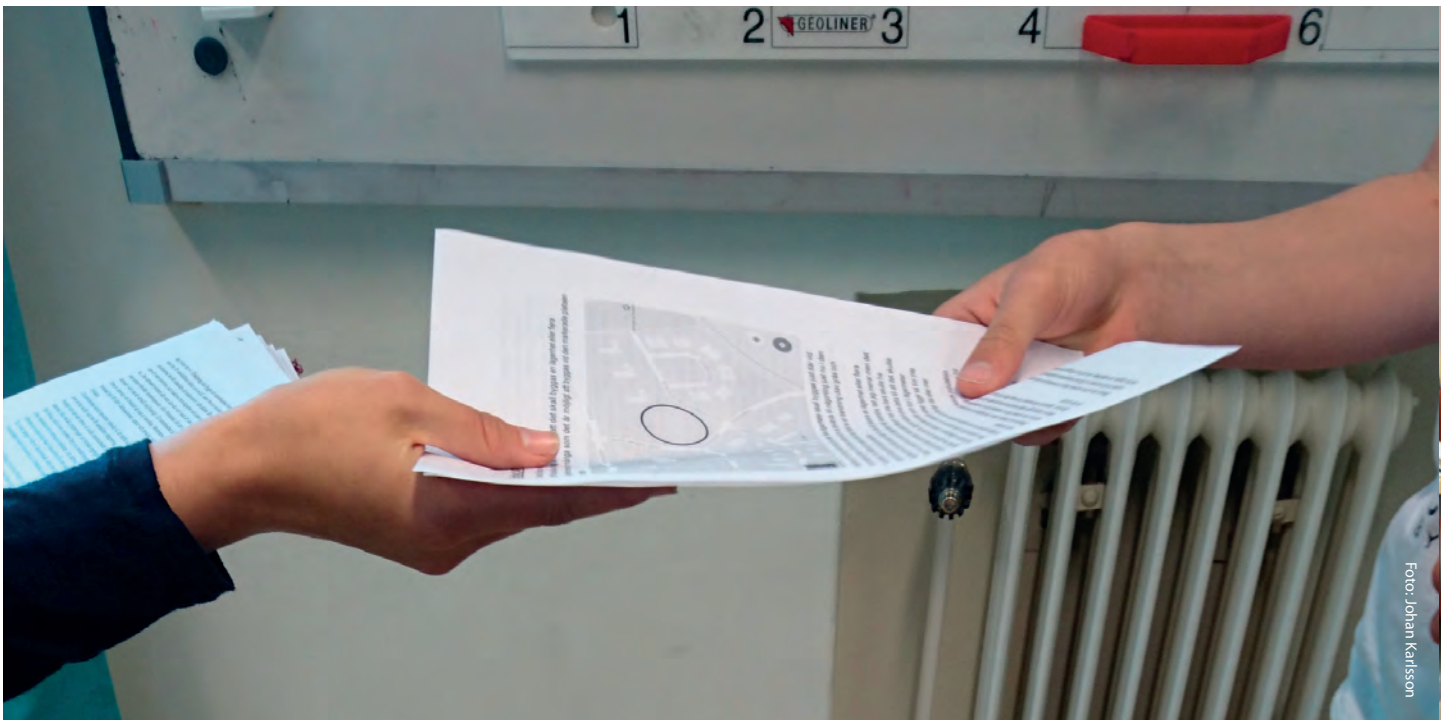
Utställningen bestod av tre stationer där eleverna själva fick svara på frågor och komma med synpunkter.

Den första stationen bestod av en plansch med frågan: "Kommer du att bo i Enköping när du blir vuxen, varför/varför inte?". Där fick eleverna svara ja eller nej med en lite längre motivering varför, men vissa skrev även kanske. Enligt sammanställningen var det ganska jämnt mellan ja och nej-sidan, men med några fler nej. Nej-sidan dominerades av elever som ville studera på eftergymnasial nivå, vilket de inte ansåg möjligt i Enköping. Andra menade att det var tråkigt och inte fanns något att göra. Ja-sidan dominerades av att Enköping ses som en bra plats att bilda familj på och att det är nära till det mesta.

Den andra stationen var en plansch med frågan: "Vilket ord beskriver bäst Enköpings stad?". Där fick eleverna tre klisterpluppar var som de fäste kring

redan utskrivna ord. Det fanns även möjlighet att skriva dit egna ord. Ett exempel på ett sådant ord var "mört" vilket även fick flest röster. Eleverna berättade att "mört" innebär att något är fult och tråkigt, ett negativt laddat ord. Efter mört kom ord som tråkigt och otryggt. Bland de positivt laddade orden återfanns lugnt, nära och lagom stort.

På den tredje och sista stationen fick eleverna rösta med ihopknycklade post-it-lappar i stora rör. Frågan som ställdes var: "Vad tycker du det behövs mer av i Enköpings stad?". Svartalternativen var sju till antalet: bostäder, affärer, mötesplatser, idrott, kultur, övrigt och arbete. Resultatet blev att bostäder var viktigast följt av arbete, affärer, mötesplatser, idrott och kultur. På övrigt fanns specifika förslag som att ett nytt badhus behövs, en shoppinggalleria och att det nya gymnasiet borde byggas på statt-tomten.

Robinsonskolan

Under våren genomfördes ett projekt om framtidens Enköping tillsammans med Robinsonskolans årskurs 6-9. Eleverna fick ta fram förslag på stadens utveckling vilka sedan överlämnades till kommunen.

Under våren kontaktades kommunen av en geografilärare på Robinsonskolan som ville genomföra ett gemensamt projekt inom ramen för geografiundervisningen. Projektet startade med föreläsningar om översiktsplanering för två klasser.

Eleverna fick sedan ta fram egna förslag på hur staden skulle kunna utvecklas i framtiden samt konsekvensbeskriva sina förslag. Därefter genomfördes en överlämning av elevernas förslag till kommunen. Totalt var det 64 förslag som lämnades in från elever i årskurs 6-9.

Förslagen hade stor variation med alltifrån köpcentrum och 4H-gårdar till kraftverk som drivs av förnyelsebar energi som vind och sol.

Ett förslag var att laga de luckor som finns i cykelvägnätet i staden.

Flera elever nämnde att en ny 4H-gård vore

önskvärt då det är ett bra tillfälle att komma i kontakt med djur, ett sätt att spendera sin fritid och att komma ifrån det digitaliserade samhället en stund.

Nya busslinjer var en återkommande fråga med ökad turtäthet och annorlunda sträckning som förslag. I samband med dessa föreslog de även att all kollektivtrafik borde drivas av ickefossila bränslen, som naturgas och el.

Avsaknaden av en uppvisningslokal och repetitionslokal för dansare var även det återkommande.

Det fanns flera förslag om att etablera ett köpcentrum eller galleria i Enköping där människor kan mötas. Vilket skulle medföra att man handlade här istället för att åka iväg till Västerås eller Stockholm.

Idrott och motionsområden var en annan viktig fråga. Både utegym och större idrottsanläggningar som softballplan var områden som togs upp.

Några förslag på flygplats i Enköping har kommit in, med motiveringen om god kommunikation inrikes och utrikes.

Flera gav förslag på nytt badhus med tillhörande äventyrsdel.

En ny återvinningscentral kom fram som förslag, med motivering om att den skulle bidra till att fler börjar källsortera.

Ett förslag på hjälp åt hemlösa fanns även, där bostäder skulle uppföras där hemlösa kan få hjälp att komma på banan igen.

Förslag på att en ny gymnasieskola skulle uppföras kom upp, ett specifikt inriktat på olika intressen som djurskötsel med mera.

Ett förslag om trafiklösning till Fannakorset, där en tunnel skulle byggas för fotgängare och cyklister. Detta skulle förbättra trafiksäkerheten.

Många önskar lekplatser till lite yngre barn, så de kan aktivera sig på fritiden och ha något att göra.

Blandade bostadsformer med prioritering på billiga bostäder till unga kom in som förslag från flera. Både för att minska bostadsbristen i staden, men även för att minska segregationen.

Omröstning på Wetserslundska gymnasiet. "Vad behövs det mer av i staden?"

Fritidsgårdarna

För att få in yngre barns synpunkter har fritidsklubbarna (9-12 år) på V-boden och Rombergagården besökts under samrådet. Under dialogaktiviteten fick barnen svara på frågor om hur Enköping ska se ut i framtiden, men också hur den egna stadsdelen skulle kunna utvecklas.

Dialogaktiviteten genomfördes i mindre grupper där frågor om hur det ska vara i Enköpings stad och i den egna stadsdelen i framtiden, men även om man skulle vilja bo i staden eller stadsdelen när man blev stor. Rent generellt hade barnen lättare att svara på hur deras stadsdel skulle se ut i framtiden än för Enköping i stort.

På Rombergagården tyckte många barn att det borde finnas ett äventyrsbad i Enköping i framtiden. Flera tyckte även att det behövdes fler jobb, bostäder, skolor/gymnasium och affärer i staden. Det kom även upp förslag på att en stor stadspark, likt den i Västerås, skulle placeras vid Enavallen. Barnen på V-boden tyckte att det behövdes fler lekparken i staden, men även mötesplatser som lockar människor från olika områden att träffas. De pratade också om behovet av fler affärer i centrum samt att det skulle behövas fler cykelbanor.

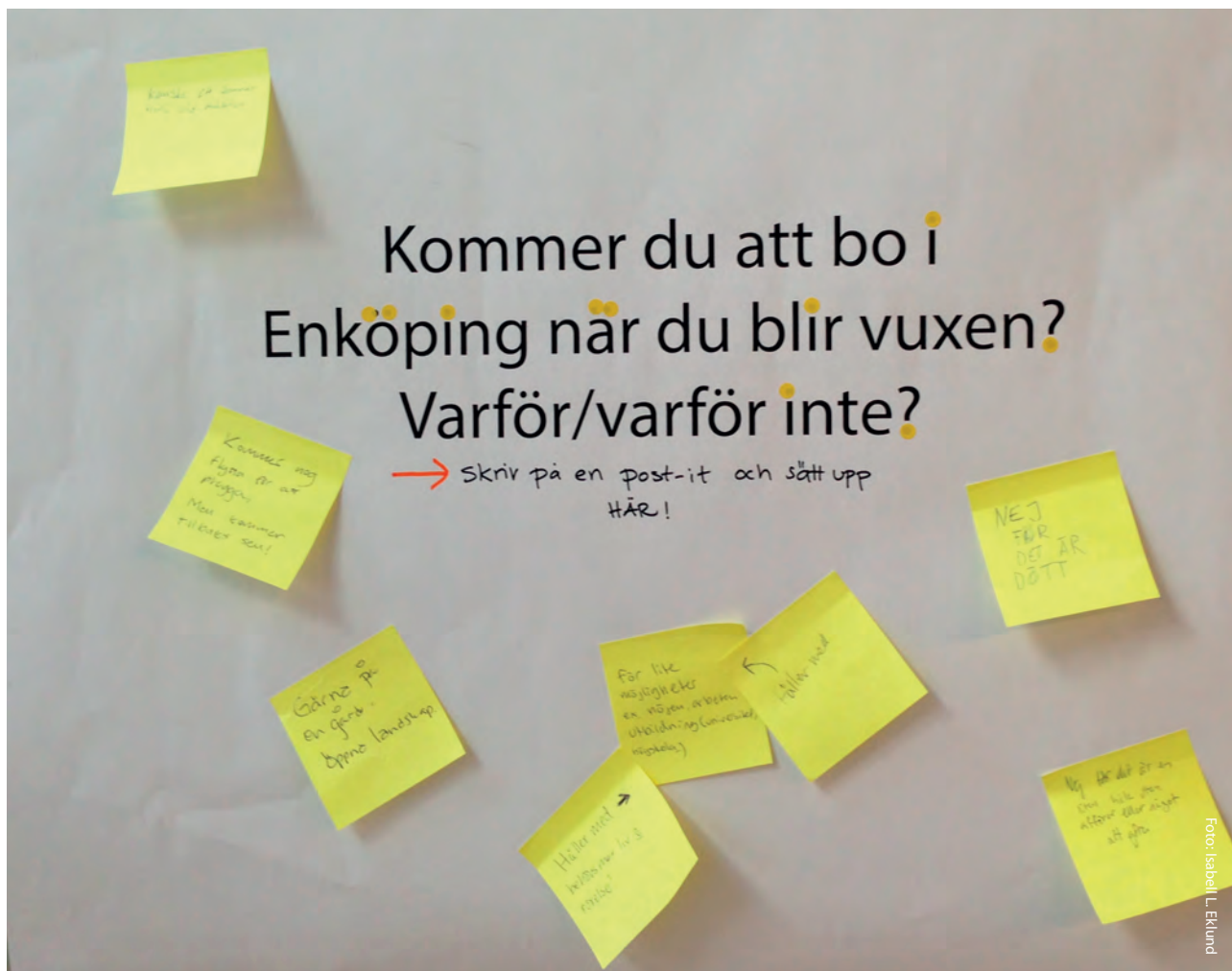
I Romberga tyckte barnen på Rombergagården att det borde finnas en stor lekpark där många kan leka samtidigt. Det föreslogs även att en ny "Drömpark" skulle placeras i stadsdelen. Vid denna skulle det kunna finnas en glasskiosk och plaskdamm. Barnen tyckte att det behövdes mer aktiviteter och ställen att mötas på, exempelvis grillplatser. De ansåg även att det borde byggas större byggnader så att fler kunde bo i stadsdelen och så att det kunde finnas bostäder till de som kommer från andra länder. De flesta barnen i Romberga kände sig trygga, men några barn tyckte att buskage borde klippas så att man kunde se igenom det.

På Västerleden var känslan av otrygghet större och flera barn vittnade om att de kände sig otrygga till följd av bråk bland äldre ungdomar. Flera ansåg att fritidsgården behövde utöka sina lokaler. Många såg även behov av att fixa till fotbollsplanen och spontanidrottsplatsen med belysning och nya mål.

Här lyftes även möjligheten till ett allaktivitetshus i stadsdelen, förslagvis i Kinahuset när kraftledningsstationen flyttas. I allaktivitetshuset skulle det finnas möjlighet för konstutställning, fritidsgård och andra inomhusaktiviteter. Flera lyfte även behovet av att utforma torget på ett annat sätt för att öppna upp det mot resten av området. Även skolgårdens utformning diskuterades, men då främst ur aspekten att man ville ha en fotbollsplan på skolgården.

Slutligen fick barnen svara på frågan om de ville bo kvar i Enköping och den egna stadsdelen när de blev vuxna. I Romberga ville många av barnen flytta till ett annat land eller till en större stad. Ett antal ville bo kvar i staden och några även i stadsdelen.

För de som ville bo kvar handlade mycket om närheten till familj och vänner. På Västerleden var det få som ville bo kvar i stadsdelen men en del kunde tänka sig att bo kvar i staden. Anledningen till att de ville flytta från stadsdelen var att de inte kände sig trygga och att de upplevde att det var mycket bråk. En del kunde tänka sig att bo kvar i stadsdelen om det blev lugnare.

Affisch från dialogen på Westerlundska gymnasiet.

Foto: Thomas Henriksson

Enköpings bibliotek

Under granskningen ställde det reviderade planförslaget på Enköpings bibliotek vid Joar Blå. Planupprättarna fanns på plats två gånger om dagen under en veckas tid och berättade mer om planen och besvarade allmänhetens tankar och funderingar.

Utställningen pågick under en veckas tid och vi på kommunen var på plats två gånger om dagen. Tiderna annonserades ut i Enköpings posten, på bilbibliotekets digitala anslagstavlor och även digitalt på kommunens hemsida.

Utställningen bestod av fyra skärmar. Den första berättade mer om planen och vikten av att allmänheten får vara med och påverka. Där visade vi även upp en strukturkarta som visade processen och vad som görs av kommunen och vad som görs av allmänheten. Den andra skärmen visade kartor på vilka nya bostads- och verksamhetsområden som är planerade i den fördjupade översiktsplanen, två kartor som pekade ut kollektivtrafiksnoder och hur hållplatser täcker in bostadsområden. De två sista skärmarna bestod av bilder och ord som var tänkta att få betraktaren att fundera på vad som är viktigt för dem i Enköpings stad. Sådant som finns och sådant som de upplever saknas.

Likt samrådet var det många som kom och diskuterade vad som ska finnas på specifika platser i staden och vilka byggnader som ska ha vilken funktion, oftast rörande kulturhus, kommunhus och vad som kommer hända på ståtomtten. Många var positiva till att vi var där och informerade. Vikten av att bevara den tätortsnära naturen och fortsätta utveckla parkerna var andra saker som togs upp. Många var positiva till den trafikstrategi som kommunen tagit fram och anser att cykelvägarna i rutnätsstaden måste ses över för att fler ska cykla.

Övriga dialoger

Utöver ovan nämnda dialogaktiviteter har även ett antal andra mer traditionella dialogmetoder använts. Nedan beskrivs användandet av en digital enkät, förfrankerade vykort med frågor, deltagande på centrumdialog samt möten med olika partier, råd och organisationer.

Digital enkät

Sedan hösten 2016 har två digitala enkäter funnits tillgängliga på kommunen webbplats. Den ena enkäten handlade om hur det är i stadsdelen man bor. Resultatet från den enkäten har tagits med i bilaga 2 stadsdelsanalyser. En andra enkät har handlat om hur man vill att Enköping ska vara år 2040.

Totalt har 25 personer svarat på enkäten. Av dessa var 75 procent kvinnor. Nästan hälften av dem befann sig i åldern 25-44 år. Av de som svarat på enkäten var 12 procent under 25 år. Ingen över 75 år har svarat på enkäten. 75 procent bor i Enköpings stad, resterande bor i en mindre tätort eller på landsbygden.

Många av de som svarat på enkäten värnar ett levande centrum med fler mötesplatser och evenemang, mer handel och restauranger. Flera nämner även hur hamnen och åpromenaden skulle kunna utvecklas och tillgängliggöras. Flera ser ett behov av bostäder, framför allt billiga hyresrätter. Många skriver om bilparkeringar och vill ha centrum bilfritt samt enklare och billigare parkeringar. Grönska, utveckla parkernas stad och profilera sig som hälsostad eller hållbar stad med satsning på stadsodling och trähus var andra förslag som lyftes fram. Någon skrev att den servicen borde spridas mer i staden istället för att centraliseras.

Vykort

I samband med olika möten, dialoger och mässor har ett förfrankerat vykort med frågan: "Hur vill du att Enköpings stad ska utvecklas fram till 2040?" delats ut. Totalt har 24 vykort skickats tillbaka till kommunen. Flera av vykortet handlade om lokalisering och innehåll för olika byggnader som kulturhus, kommunhus, stattomten och så vidare. Ett annat återkommande tema handlade om ett levande centrum och utformningen av torget.

Många skrev att det finns ett behov av aktiviteter och mötesplatser generellt i staden men framför allt för unga. Flera skrev också om behovet av ett större handelsutbud i staden men även behov av flera bostäder i centrum. Några skrev om infarstrukturfrågor som behov av fler cykelvägar och kollektivtrafik samt möjligheten till ett bilfritt centrum. Flera lyfte behovet av att få in mer grönska i centrum genom parker, odling och planteringar.

Under granskningen kom det in 11 vykort med synpunkter. Där lyftes vikten av att fortsätta att utveckla parkerna. Kopplat till det togs även utveckling av stadsodling och kolonilotter upp. Bevarandet av Joar blå och att det borde göras om till kulturhus engagerade.

Dialogprojekt Västerleden

Mellan åren 2016-2018 pågår ett dialogprojekt på Västerleden. Kommunen deltar i ett nätverk för dialog i komplexa samhällsfrågor, där SKL är huvudorganisatör. Syftet med nätverket är att genom dialog nå ut till invånarna inom ett berört område. Fokus ligger på att nå grupper som vanligtvis inte känner sig delaktiga, eller inte har lika goda förutsättningar att vara det. Ingångspunkten för dialogprojektet på Västerleden har handlat om utveckling av stadsdelen men under projektets gång har fokus förflyttats till att handla om barns möjlighet att växa upp och känna framtidstro.

Nu pågår arbetet med att samla perspektiv från boende, företagare, föreningar och andra aktiva och berörda i stadsdelen. Under våren 2018 kommer fyra dialogmöten att genomföras med syftet att komma fram till gemensamma åtgärder för att barn ska kunna växa upp och känna framtidstro. Under hösten 2018 ska påbörjandet av de beslutade åtgärderna påbörjas och ett uppföljningsmöte genomföras.

Medskick från dialogerna till arbetet med Plan för Enköpings stad

- Viktigt med flexibla och kreativa mötesplatser för unga.
- Öka trygghet i de offentliga rummen.
- Verka för billiga bostäder för unga.
- Verka för en universitets-/högskolefilial i staden.
- Behov av ett nytt gymnasium.
- Samverka med näringslivet för att säkerställa arbeten till unga.
- Verka för att få till mer handel, upplevelser och kultur i centrum.
- Bygg ut felande länkar i cykelvägnätet.
- Utveckla och effektivisera busstrafiken samt verka för att fordon körs med icke fossila bränslen.
- Uppvärmning av nybyggnation ska ske med förnyelsebara energikällor.
- Verka för att fler återvinningscentraler etableras i staden för att fler ska källsortera.
- Utveckla Enavallen till stadens gröna samlingsplats (stadspark).
- Skapa ett grönnare centrum med parker, odling och planteringar.
- Verka för ett bilfritt centrum.
- Verka för att servicen sprids över hela staden.

Utlåtande efter granskningskedet

Uppdrag att ta fram en ny fördjupad översiktsplan för Enköpings stad fattades av Kommunfullmäktige den 13 juni 2016. Under perioden juni 2016 till mars 2017 togs ett första förslag fram tillsammans med den politiska styrgruppen, Plan-, mark och exploateringsutskottet, samt ett antal arbetsgrupper inom organisationen. Det formella samrådet genomfördes under perioden 29 mars till 1 juni 2017 i enlighet med Plan- och bygglagens 3 kapitel §8.

Efter samrådet och utifrån de yttranden som kom in från politik, myndigheter, organisationer och privatpersoner reviderades planen. Ytterligare ett antal utredningar adderades till förslaget och planen ställdes ut en andra gång under perioden 11 december till 12 februari 2018, i enlighet med Plan- och bygglagens 3 kapitel §12.

Nedan följer en sammanställning av de formella yttranden som kom in under utställningen och granskningen samt i *kursiv text* kommunens bemötande till yttrandena. I den kursiva texten klargör vi hur kommunen ser på synpunkterna samt hur eventuella revideringar av planen är tänkta att genomföras.

Sammanlagt svarade 48 instanser nedan redovisas de under rubrikerna Myndigheter och organisationer, politiska partier, nämnder och kommunala organisationer, grann- och samverkanskommuner, företag och föreningar samt privatpersoner.

Inledningsvis redovisas alla instanser och huvudsakliga synpunkter i tabellform. Instanser som meddelat att man avstår att svara eller som inte har någon erinran redovisas endast i tabellen.

Alla yttranden - kortfattade i tabellform

Yttranden	Sammanfattning
Myndigheter och organisationer	
Länsstyrelsen Uppsala län	Tar upp kulturmiljö, fornlämningar, MKN för vatten och miljökonsekvensbeskrivning.
Region Uppsala	Positiva till nytt fokusområde hållbara transporter.
Lantmäteriet	Inget att erinra i granskningskedet.
Försvarmakten	FMVs influensområde behöver uppdateras. Samråd behöver genomföras med FM för planer i Annelund och informerar om samråd för höga byggnader
Naturvårdsverket	Avstår från att yttra sig.

Svenska kraftnät	Informerar om ny ledning. Vill ta bort markeringen på anslutning till starkare elnät.
Trafikverket	Synpunkterna på samrådsförslaget har vävts in på ett tillfredsställande sätt.
Skogsstyrelsen	Informerar om Skogsstyrelsen ansvar för biotopskyddsområden. Länsstyrelsens ansvar vid nyckelbiotoper.
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	Avstår från att yttra sig i ärendet.
Strålsäkerhetsmyndigheten	Inget att erinra.
Vattenfall	Upplyser om att de är förhandlingspart kring kraftledningen på Västerleden.
E ON	Inget ytterligare att framföra utöver det som framfördes i tidigare planskede.
Post- och telestyrelsen	Inga ytterligare synpunkter.
Luftfartsverket	Informerar om samråd för höga byggnader.
Sjöfartsverket	Inget ytterligare att erinra.
Tillväxtverket	Inget att erinra.
Sveriges geologiska undersökning	Har inget särskilt att anföra.
Statens geotekniska institut	Markbelastning och markstabilitet. Yttrandet kvarstår.
Stockholms läns landsting	Positiv utveckling.
Länsstyrelsen i Västmanland	Inget att erinra.
PRO	Tar upp aktiviteter och mötesplatser för äldre, kollektivtrafik
Politiska partier	
Socialdemokraterna	Tar upp kollektivtrafik, blandad bebyggelse och anläggningar som går att omvandla för annat ändamål.
Nystart Enköping	Föreningslivets utveckling i staden.
Moderaterna	Tar upp trafik och smart stad.
Miljöpartiet	Tar upp miljö och mötesplatser.
Centern	Lyfter bland annat landsbygdsperspektiv.

Nämnder och kommunala organisationer	
Tekniska nämnden	Tillstyrker.
Utbildningsnämnden	Ställer sig bakom planen.
Skolnämnden	Ställer sig bakom planen.
Upplevelsenämnden	Ställer sig bakom planen.
Vård- och omsorgsnämnden	Ställer sig bakom planen. Ser behov av boenden vid nyexploatering.
Kommunala handikapprådet	Tänk på tillgängligheten i planeringen.
Kommunala pensionärsrådet	Tar upp mötesplatser, billiga bostäder, attraktiv kollektivtrafik och solenergi.
Räddningstjänsten	Tar upp farligt gods, skyddsavstånd och brandposter.
Enköpings kommunala friluft- och naturvårdsråd	Tar upp definitionsfråga, Mälaren och utveckling i Bredsand.
Grann- och samverkanskommuner	
Eskilstuna	Inga synpunkter.
Håbo	Har inget att erinra.
Upplands bro	Skickar inget svar.
Företag och föreningar	
Enköpings segelsällskap (ESS)	Tar upp varvsområdet och naturreservat.
Enköpings golfklubb	Vill ha dialog med kommunen om säkerhetsavstånd vid exploatering.
S:t Lars församling	Frågor kring utbyggnad av verksamhet.
Korpen	Informerar om föreningsverksamhet och fortsättning.
Privatpersoner	
Privatperson 1	Tar upp trafiklösning, vattenfrågor och naturområden.
Privatperson 2	Tar upp trafiklösning.
Privatperson 3	Förslag på byggnad på Stattomten.
Privatperson 4	Tar upp dialogmomentet, utveckling, vattenkapacitet, trygghet, infrastruktur och klimatförändringar.

Privatperson 5	Tar upp trafiklösning i centrum och grönområden i Sneden.
Privatperson 6	Tar upp vad som menas med prioriterade grönområden samt hur Bredsand ska utvecklas.

Sammanställning av yttranden och kommentarer från kommunen

Länsstyrelsen Uppsala län

Riksintressen

Riksintressen för kulturmiljövården

Några av utbyggnadsområdena ligger inom och i anslutning till riksintresseområden för kulturmiljön. Länsstyrelsen vill lyfta att kommunens bedömningar gällande exploatering och dess påverkan på riksintresset för kulturmiljö fortfarande är för vaga. Kommunen behöver bli tydligare i sin motivering vad bedömningen grundar sig på inom varje exploateringsområde och hur föreslagen exploatering kommer att påverka alternativt inte påverka riksintresseområdet. Även riktlinjer hur riksintresse för kulturmiljövård ska beaktas behöver förtydligas och utvecklas för respektive exploateringsområde. Kumulativa effekterna bör även beaktas i arbetet.

Ett extra möte har genomförts mellan kommunen och Länsstyrelsen i frågan om kulturmiljö varvid planförslaget har reviderats inom respektive utpekade område samt under avsnittet om bevarande av kulturmiljö, fokusområdet Livet i staden.

Riksintresse för totalförsvaret

Redovisning av riksintresse för totalförsvaret med dess influensområde har en felaktig beskrivning (sid. 24) och felaktigt utbredning i kartunderlaget, varför detta ska revideras till antagandehandlingen enligt Försvarmaktens yttrande.

Det bör även framgå att delar av Enköping stad berörs av influensområde från riksintresse Uppsala övningsflygplats i form av stoppområde för höga objekt. Detta saknas i förslaget till fördjupad översiktsplan. Länsstyrelsen anser att kommunen till antagandehandlingen ska skriva in de riktlinjer som Försvarmakten och Luftfartsverket (LFV) har lämnat in i sina yttranden i vilka ärendet kommunen ska remittera de båda myndigheterna.

I bilaga 1 Planeringsförutsättningar (sid. 129) nämns vad som gäller för Försvarmakten avseende flyghinder däremot saknas vad som gäller för civil luftfart.

I Plan för Enköping stad beskrivs utbyggnadsområdet Annelund där delar av planområdet är beläget inom influensområde kring riksintresset för totalförsvarets militära del Enköpings övningsfält med skjutbanor. Planläggning inom influensområdet bör samrådats med Försvarmakten, vilket bör framgå av planeringsprinciperna.

Synpunkterna tillmötesgås och texterna revideras.

Miljö kvalitetsnormer (MKN)

Länsstyrelsen vill inledningsvis upplysa om vikten av att tidsgränserna för MKN vatten uppnås, bl.a. har domstolarna under senare år vid tillståndsgivning blivit alltmer restriktiva när det gäller försämringsförbudet för vattenstatus. Länsstyrelsen vill därför betona vikten av att kommunen i översiktsplanen förhåller sig mer

konkret till dessa tidsgränser.

Synpunkterna tillmötesgårs och tidsgränserna läggs till i texten.

MKN – grundvatten

Länsstyrelsen saknar fortfarande en beskrivning av hur planerad utbyggnad kan komma att påverka grundvattnet. I planhandlingarna beskrivs endast vilka skyddsföreskrifter, normer och direktiv m.m. som gäller för grundvatten, att Enköpingsåsen har god kvantitativ status, men otillfredsställande kemisk status. I texten nämns även att en utredning pågår om dricksvattenfrågorna samt att ett nytt vattenverk planeras eftersom befintligt vattenverk saknar förmåga att rena råvattnet. För att klara skyddet av grundvatten behöver kommunen peka ut reservvattentäkter.

Grundvatten är grunden för ett bra dricksvatten. Eftersom dricksvattenfrågorna är avgörande för både befintlig och planerad bebyggelse bör kommunen tydliggöra dels hur dricksvattenförsörjningen kan tillgodoses i planerad utbyggnad, dels att dricksvattenkvaliteten inte påverkas negativt av den planerade utbyggnaden genom att ange olika åtgärder och hänsynstaganden. För att MKN för grundvatten inte ska påverkas negativt av planerad utbyggnad, bör kommunen även slå fast tydliga åtaganden i planen och inte enbart uttryckas i en allmän planeringsprincip att dricksvattenförsörjningen ska vara hållbar. Förslagsvis kan detta också konkretiseras genom olika åtgärder som kan vidtas för att minska alternativt reducera påverkan på grundvattnet. Det finns en direkt koppling mellan uttag av dricksvatten och förorenad mark vilket beskrivs närmare under denna rubrik *förorenad mark*.

Kommunen gör en genomlysning av planförslaget utifrån grundvattenfrågorna i syfte att bli mer detaljerade.

MKN – ytvatten

Utsläpp av dagvatten och spillvatten är väsentliga källor till påverkan på vattendrag och sjöar. Enligt kommunen har en dagvattenutredning färdigställts som har påverkat planförslaget men på vilket sätt framgår inte närmare. I bilaga 1 Planeringsföresättningar (sid. 67) sägs att en handlingsplan för dagvattenhantering ska tas fram. Under fokusområdet "Det gröna livsrummet" sägs också att en ny vattenplan ska tas fram för att hantera vattenfrågorna.

Länsstyrelsen anser att det bör framgå av markanvändningskartan vilka ytor som behövs för att hantera och rena dagvatten från tillkommande bebyggelse då det är sannolikt att de befintliga vattenparker, samt de ytor som är tillgängliga i kommande detaljplaner, inte är tillräckliga för att omhänderta dagvatten från den tillkommande bebyggelsen som översiktsplanen föreslår. När det gäller vattenparker belyses inte hur tillkommande dagvattenhantering genom förtätad bebyggelse kan komma att påverka vattenstatus eller annat ytvatten som idag har otillfredsställande status. Existerande vattenparker nuvarande status anges inte heller. Länsstyrelsen anser att denna fråga bör beskrivas och behandlas strategiskt och inte lämnas till efterföljande detaljplanering.

Dagvattenutredningen redovisar teoretiska fördröjningsvolymerna för respektive nya föreslagna områden. De kommer beskrivas i text då markanvändningskartans skala inte är lämplig för redovisning av dessa. En planeringsprincip läggs till för att säkerställa att dagvattenutredningen blir ett viktigt underlag i kommande detaljplanering.

Vidare vill Länsstyrelsen lyfta att då den valda planeringsinriktningen med en förtätad stad kommer att ge upphov till ökande dagvattenmängd. Planen behöver ange dels hur

ytvattenstatusen i befintliga vattenförekomster inte försämras, dels hur statusen kan förbättras. Förslagsvis kan detta uttryckas genom att exempel ges på de olika konkreta åtgärder som kan genomföras i den fortsatta planeringen. Planeringsprinciper som anger att dagvatten ska tas om hand vid källan eller att framtida högre flöden från ny bebyggelse ska tas om hand på ett hållbart sätt är inte tillräckliga som vägledning för efterföljande planering.

Kommunen ser över planeringsprinciperna och åtgärderna då vi instämmer i Länsstyrelsens synpunkter.

MKN – luft

Enligt planen innebär en förtätning goda förutsättningar för minskade utsläpp till luft från trafiken genom ökade möjligheter för cykling och gående, vilket är positivt för luftkvaliteten. Ett mera avstängt gaturum kan dock tvärtom innebära att koncentrationerna av olika luftföroreningar blir förhöjda. I planen konstateras endast att MKN för luft måste hanteras och att luftkvaliteten inte bedöms utgöra något större problem. Kommunen har goda intentioner för hållbara kommunikationer, men med tanke på de risker som finns vid en förtätning av staden anser Länsstyrelsen att kommunen bör beskriva detta närmare och åtminstone att MKN luft översiktligt bedöms i planen. Detta kan exempelvis hanteras inom den pågående trafikutredningen.

Något arbete med trafikutredning pågår inte just nu, men vi har nyligen tagit fram en trafikstrategi som dock inte behandlar MKN för luft.

Utifrån den data som kommunen har i nuläget gällande luftkvaliteten ligger vi långt under gränsen för MKN för luft. Det området där vi har lite högre värden (fortfarande under MKN) är rutnätsstaden. Därför kompletterar vi planförslaget med planeringsprinciper för att i framtiden bevaka/eventuellt mäta och åtgärda särskilt utsatta gatuavsnitt.

Mellankommunala frågor

Vatten och avloppsförsörjning

För att bl.a. klara den förväntade befolkningsutvecklingen behöver kommunen bygga både ett nytt vattenverk och ett avloppsreningsverk. Kommunen har därför påbörjat en lokaliseringsutredning för ett nytt reningsverk. Reningsverk kräver tillstånd enligt 9 kap miljöbalken. På markanvändningskartan har endast den lokalisering som utgör kommunens huvudalternativ markerats. Samråd om bl.a. lokaliseringen pågår fortfarande och beslut om lokalisering av reningsverket avgörs först när tillstånd meddelas. Markanvändningskartan bör därför kompletteras med två till tre alternativa platser för tänkt lokalisering.

Synpunkterna tillmötesgås och fler lägen redovisas.

Miljö, hälsa, säkerhet och risk för olyckor

Buller

Kommunen har höga ambitioner för att uppnå ett hållbart resande. Enligt planen kommer trafikbullret att minska genom lägre hastigheter i gatunätet. Detta kan motverkas av en ökad trafik i en tätare stad. Trafik från andra delar av kommunen till och från staden ger också ett trafikillskott. Länsstyrelsen saknar underlag som närmare beskriver det förväntade utfallet i planhandlingarna varför Länsstyrelsen efterfrågar att det tas med i den ovan nämnda trafikutredningen.

Något arbete med trafikutredning pågår inte just nu, men vi har nyligen tagit fram en trafikstrategi som dock inte behandlar buller. Bullerfrågan hanteras främst inom ramen för detaljplanering men FÖP:en kompletteras med planeringsprinciper för vissa utsatta områden som DR Westerlundsgata och Fjärdhundragatan för att på en övergripande nivå visa på risker inför kommande planläggning.

Hälsa och säkerhet, och risk för olyckor

Länsstyrelsen anser att kommunen bör utveckla sin syn både på hur kommunen avser att hantera föroreningar och andra störningar från befintliga miljöfarliga verksamheter men även vid planering av nya verksamhetsområden om markanvändning i anslutning till att verksamheter förändras genom t.ex. framtida detaljplaneläggning. Kommunen bör även utveckla planeringsprinciper som beaktar detta i de områden där det är aktuellt. Exempelvis gäller detta skyddsavstånd för buller eller andra miljörisker, spridning av föroreningar i samband med exploatering av, eller intill/inom påverkansområdet, verkstadsindustrier där det konstaterats föroreningar, kemtvätt med omfattande problematik med klorerade lösningsmedel i grundvatten, nedlagda handelsträdgårdar och nedlagda deponier, Försvarsmaktens historiska utbredningsområde med deponier och brännropar m.m. Riktlinjerna ska utvecklas för att dels ge stöd för hanteringen av misstänkt och konstaterat förorenade områden, dels för skyddsavstånd till bostadsbebyggelse.

Vi gör en genomlysning av planförslaget i de områden där det finns misstänkta eller konstaterade förorenade områden och planeringsprinciper läggs till där behov finns. Den fortsatta hanteringen av frågorna på mer detaljerad nivå sker i enlighet med befintliga rutiner i detaljplaneprocessen.

Riktlinjer för hur avvägning mellan risk och exploatering ska göras, bör beskrivas i översiktsplanen. När det gäller miljörisker vill Länsstyrelsen påpeka att det krav på skyddsavstånd som är nödvändigt till AGA:s anläggning i kommunen ska beaktas, där det föreligger risk för brand och explosion.

En planeringsprincip har lagts till om att ingen exploatering är möjlig så länge AGA-gas har de skyddsavstånd som gäller idag.

Länsstyrelsens övriga synpunkter och upplysningar

Kulturmiljö och fornlämningar

Översiktsplanen ska referera till rätt terminologi i gällande lagstiftning. De hänvisningar som finns till kulturminneslagen ska ändras till Kulturmiljölagen (1988:950). I bilaga 1 Planeringsförutsättningar (sid. 112) ska det även tydligt framgå att det handlar om en prövning där Länsstyrelsen fattar beslut om ingrepp kan tillåtas. Under avsnittet som handlar om förändringar över tid, anser Länsstyrelsen att texten kan tolkas som att kulturmiljöer enbart omfattas av det byggda kulturarvet. Länsstyrelsen vill därför att det förtydligas att även fornlämningar är en betydande del av begreppet kulturmiljö.

I den fördjupade översiktsplanen nämns Enköpings rika kulturarv flertalet gånger samt dess betydelse för staden. Länsstyrelsen saknar emellertid en tydligare beskrivning av hur kommunen tänker ta tillvara på det rika kulturarvet och hur det kan lyftas fram i samhällsplaneringen. I de sammanfattande planeringsprinciperna för de nya utbyggnadsområdena (sid. 26) bör det finnas med en punkt som lyfter fram att hänsyn till kulturmiljöns (fornlämningar och bebyggelse) potential och värde ska beaktas vid förtätning.

Kommunen skriver även att olika kulturmiljöer ska ses som en tillgång och inte en

begränsning vilket Länsstyrelsens anser är mycket positivt. Länsstyrelsen vill också påtala den potential som ligger i att utveckla ett samband mellan stadens grönstråk och stadens kulturmiljöer vilket skulle stärka varumärkesbyggandet kring Enköpings stad. Parkmiljöerna som lyfts fram som viktiga för Enköpings karaktär borde med fördel kunna tillföras ett historiskt perspektiv (olika tidstypiska parker, olika funktioner som kan berätta om hur staden använts under tidigare tider, växtlighet som har anknytning till Enköping eller Enköping med omnejd). Genomgående gäller att fornlämningar och kulturmiljöer bör nämnas i samband med grönstrukturer och friluftsliv i dokumentet. Fornlämningar och kulturmiljöer bör även vara ett underlag som tas i beaktande vid urval av nya grönstråk och utveckling av gamla och nya mötesplatser. Fornlämningar nämns på ett par ställen i samband med grönstråk men det framgår inte att det är ett underlag som kommunen genomgående bör beakta tidigt i planeringen.

Vidare står det om vikten att det ska ske en kunskapspridning och ett offentliggörande av material från arkeologiska utgrävningar. Länsstyrelsen ser detta som något som mycket positivt och vill lyfta fram att det finns en potential i att förankra kunskapen om historiska skeenden i rummet. Denna förankring skulle kunna synliggöras t.ex. genom QR koder, märkning och skyltning av hus, informationsskyltar, plocka upp influenser och synliggöra dessa i gestaltning, synliggöra tidigare strukturer i staden och i parkmiljöer m.m.

I bilaga 3 Centrumstudien framgår det att centrumområdets utvecklingspotential har bedömts utifrån geografiskt läge, nuvarande byggnadsstruktur och bebyggelsens värden samt befintliga funktioner och stråk. Länsstyrelsen vill lyfta att det även är viktigt att se till kulturlagrens omfattning, bevarandevärde och potential eftersom omfattande grävningsarbeten riskerar att komprimera och utarma kulturlagren. Det är också förhållandevis dyrt att genomföra arkeologiska undersökningar av stadslager. Länsstyrelsen anser att arkeologi och kulturlagers bevarandevärde och risk för utarmning bör vägas in som ett kriterium för utvecklingspotential av de tre områdena som nämns i *Centrumstudien* och att kommunen i möjligaste mån ska säkerställa att de kvarvarande kulturlagren kan bevaras på ett långsiktigt hållbart sätt. I centrumdelen och avsnittet om dess bevarandevärden anser Länsstyrelsen att kommunen ska överväga att ändra *bör till ska* i följande riktlinjer. "Nybyggnation bör anpassas till omgivningen" och "Vid nybyggnation bör" eftersom bevarandevärdena har ansetts vara så höga inom det aktuella området.

Ett extra möte har genomförts mellan kommunen och Länsstyrelsen i frågan om kulturmiljö varvid planförslaget har reviderats inom respektive utpekat område, under avsnittet om bevarande av kulturmiljö, fokusområdet Livet i staden, fokusområdet Det gröna livsrummet samt i centrumstudien.

Förorenad mark och deponier

Kommunen bör visa och förtydliga vilka misstänkta och konstaterat förorenade områden som finns inom planområdet och hur stor utbredning områdena har. Detta bör visas i plankartor med tillräcklig upplösning för exempelvis delområdena (S:t Ilian, Romberga, Stenvreten, Hamnen, Fanna, Bredsand m.fl.) Sådana kartor saknas också för deponier och f.d. handelsträdgårdar. Många förorenade områden kan ha en varierande historisk utbredning vilket gör att fler fastigheter, historiskt sett, kan beröras av föroreningar än där koordinaten på kartan är utsatt.

Lagret har lagts till i bilaga 1 planeringsförutsättningar.

De aktuella problem som finns med i anslutning till Enköpingsåsen inom primärt och sekundärt vattenskyddsområde med spridning av klorerade alifater och PFAS från S1-området och den tidigare Enköpingsvätten till vattentäkter har inte beskrivits i plandokumentet. Länsstyrelsen anser att detta bör göras.

En beskrivning av problemen med spridning av förorenade ämnen till Enköpingsåsen har lagts till.

I planen har formulerats en planeringsprincip som anger att markundersökningar och eventuellt marksanering ska ske vid planering av ny bebyggelse. Kommunens behöver utöver detta även utveckla sin syn på hur exploatering av nya områden i anslutning till Enköpingsåsen inte ska leda till att föroreningar sprids till grundvattnet. För detta bör planeringsprinciper formuleras och åtgärder tas fram som förebygger att exempelvis pålning eller schaktning inte leder till att grundvattnet förorenas.

En planeringsprincip har adderats till för att säkerställa att inga föroreningar sprids till grundvattnets på grund av markingrepp.

Ett flertal stadsdelar är belägna inom vattenskyddsområden, där det finns ökad risk för spridning av föroreningar vid exploatering. Länsstyrelsen anser dessutom att kommunen behöver föra en diskussion i planen om hur kommunen ser på den framtida risken för ökad belastning på grundvattenförekomsten generellt sett. Dessutom finns även en risk för spridning av föroreningar till Enköpingsån och därigenom negativ påverkan på MKN för ytvatten.

Kommunen gör en genomlysning av planförslaget utifrån grundvattenfrågorna i syfte att bli mer detaljerade.

Natur

Länsstyrelsen uppmärksammar att kommunen till utställningsversionen har utvecklat texterna som berör både natur och ekologi. Särskilt positivt är bl.a. att kommunen har lyft fram delar av grönstrukturen som är till nytta både för människor och andra levande organismer, även om det senare inte är det som betonas.

I avsnittet som beskriver skolornas närmiljö i Plan för Enköping stad (sid. 117) är det inte fel att även nämna kulturmiljö eftersom Länsstyrelsen ser att det finns stora pedagogiska fördelar med att lyfta fram samspel mellan natur och kultur (biologiskt kulturarv). Natur kan komplettera läsbarheten till kulturlämningar och det är också av vikt att belysa sambandet mellan människa och natur i olika tider.

Synpunkterna tillmötesgår och texten uppdateras.

Klimat

Länsstyrelsen ser mycket positivt på att kommunen har utvecklat texterna och lyft fram klimat och klimatanpassningsaspekterna och gett det ett eget avsnitt i både bilaga 1 Planeringsförutsättningar och i huvuddokumentet Plan för Enköping stad. Innehållet är mer genomarbetat och är värdefullt för framtida planering att alla olika typer av klimatrisker, som t.ex. översvämning, skyfall, värmebölja, ras- och skred etc., finns omnämnda.

Vidare är klimatanpassning generellt inarbetat i de planeringsprinciper som är med i huvuddokumentet vilket är bra. Översvämningskarteringen som ska genomföras kommer att ge bra underlag för hur den fortsatta planeringen av framförallt hamnområdet ska hanteras på bästa sätt. Länsstyrelsen uppmärksammar även att

kommunen har tagit med en karta över översvämningskarteringen av Mälaren, i bilaga 1 Planeringsförutsättningar, vilket är positivt.

De planeringsstrategier och efterföljande åtgärder som beskrivs i Plan för Enköping stad (sid. 136–137), är i högsta grad relevanta och kommer att både upprätthålla och utveckla kommunens arbete med klimatanpassning generellt. Bl.a. anger kommunen att ett förvaltningsövergripande nätverk ska arbeta med klimatanpassningsfrågorna. Eftersom frågor som berör klimatanpassning är ett så brett arbetsområde är Länsstyrelsen positiv till kommunens arbetssätt för att få genomslag gällande klimatanpassning.

Kraftledningar

På kartunderlaget bör det tydligare framgå vad som är stamnätsledningar och vad som är regionnät, då dessa anläggningar har skilda funktioner. I bilaga 1 Planeringsförutsättningar (sid. 82) står det att flera större kraftledningar av riksintresse för landets elförsörjning korsar kommunen. Energimyndigheten håller på med en översyn om kraftledningar som ingår i stamnätet ska bli riksintresse för energidistribution, men eftersom detta ännu inte beslutat bör kommunen revidera avsnittet.

Synpunkterna tillmötesgås och texterna revideras.

MKB

Hållbarhetsbedömningen

I miljöbedömningen (hållbarhetsbedömningen) redogörs kortfattat och neutralt för planens konsekvenser för olika hållbarhetsmål. Bedömningen behöver dock bli ännu fylligare när det gäller att beskriva hur de aspekter som finns i 6 kap 2 § miljöbalken påverkas eftersom det är ett lagkrav och utgör syftet med miljöbedömningen.

Hållbarhetsbedömningen har uppdaterats och fördjupats inom bland annat områdena MKN vatten, med särskilt fokus på grundvatten, samt kopplat till människors hälsa så som buller och luftkvalitet. Även planförslagets påverkan på miljömålen har nyanserats och uppdaterats.

Region Uppsala

Sammanfattande överväganden

Region Uppsala noterar att flera av de synpunkter som framfördes gällande samrådshandlingen har beaktats och justeringar gjorts till granskningsversionen av den fördjupade översiktsplanen för Enköpings stad.

Övriga synpunkter

Det tillkommande fokusområdet Hållbart resande tydliggör och lyfter kommunens ambitioner gällande hållbara transporter. Planeringsprinciperna är tydliga och relevanta för kommunens fortsatta arbete. Kommunens satsningar på att arbeta med beteendeförändringar (mobility management) för att kunna styra resandet välkomnas. Region Uppsala ser fram emot att samverka och delta i det arbetet framöver.

Genom att tydligt precisera den prioriteringsordning som ska gälla för hur stadens rum, strå och gaturum dimensioneras sätter kommunen ett brett fokus på de hållbara transporterna. Att

prioritera gång, cykel och kollektivtrafik främst och i denna ordning ger möjligheter att utveckla en stad för alla.

Arbetet med att, tillsammans med kollektivtrafikförvaltningen, se över och utveckla kollektivtrafiken i staden är viktigt för att öka andelen resor med kollektivtrafik. Viktigt att beakta är hela-resan-perspektivet, möjligheten med kombinationsresor samt kollektivtrafikens framkomlighet i staden.

Kommunen instämmer i regionens synpunkter.

Svenska kraftnät

Det är positivt att den fördjupade översiktsplanen synliggör kraftledning. Svenska kraftnät önskar dock att det tydligare framgår vad som är stamnätsledningar och vad som är regionnät då dessa anläggningar har skilda funktioner. Stamnätet överför el från vind-, vatten- och kärnkraftverk till regionala och lokala nät som för elen vidare till elanvändarna via lokalnäten. Stamnätet för el går att hämta via Geodataportalen, se mer information nedan.

Svenska kraftnät vill uppmärksamma Enköpings kommun på att begreppet strålning inte brukar användas i samband med de låga frekvenser som finns i kraftledningar eftersom fotonenergin är så svag att fälten helt saknar de egenskaper man förknippar med ordet strålning. Strålning används oftast när fotonenergin är så pass hög att det resulterar i ett synligt ljus. Ett mer lämpligt begrepp att använda vid lågfrekventa nivåer likt de som genereras kräng kraftledningar är elektromagnetiska fält.

Synpunkterna tillmötesgås och texterna revideras

Svenska kraftnät vill också understryka att den magnetfältspolicy som är styrande vid planering av nya växelströmsledningar utgår från att ett magnetfältsvärde på 0,4 mikrotelsla ska erhållas invid stadigvarande vistelse och skolor.

Texten revideras.

Apropå kommunens planeringsprincip (s.132) vilken förordar att större kraftledningar markförläggs eller flyttas vill Svenska kraftnät åter understryka vikten av såväl den tekniska lämpligheten som den ekonomiska rimligheten av såväl markförläggning som annan ombyggnation.

I planförslaget förtydligas att detta ska ske när det är tekniskt lämpligt och ekonomiskt rimligt.

Växelströmsledningar med så hög spänning som 400 kV är inte lämpliga att gräva ner som kabel, på grund av reaktiv effekt vid markförläggning kan stora delar av den el som matas in inte användas redan efter korta sträckor. Utöver de tekniska begränsningarna för överföringskapacitet och kompensationsbehov är markförlagda kablar också betydligt sämre än luftledningar för driftsäkerheten. Att upprätthålla hög driftsäkerhet i det nationella elsystemet är en viktig del av Svenska kraftnäts uppdrag från regeringen. Ju fler komponenter som byggs in i ett elnät, desto fler potentiella felkällor finns det. Markförläggning av stamnätsförbindelser medför att kompensationsstationer måste anläggas samt att kabeln måste skarvas var sjuhundra meter. Varje skarv och varje station som byggs blir en ny potentiell felkälla i stamnätet. Därmed försämras driftsäkerheten. Dessutom tar markförlagda kablar betydligt längre tid att felsöka och reparera än

luftledningar. Vid ett större fel kan en luftledning vara reparerad inom några timmar medan det kan ta veckor (730 timmar enligt europeisk statistik) att återställa en markkabel. Kablarnas större sannolikhet för att gå sönder tillsammans med den längre reparationstiden gör att de jämfört med luftledningar är ett betydligt sämre alternativ ur driftsäkerhetssynpunkt. Teknikval redogörs för i Svenska kraftnäts koncessionsansökan och slutligen är det Energimarknadsinspektionen som ger tillstånd för kraftledningen. Just markförläggning av kraftledningar är alltså inte förenligt med kommunens planeringsprincip att säkra leveransen av elektricitet.

I samrådsredogörelsen står det att dialog sker med Svenska kraftnät angående flytt av ledningen på Västerleden. Det stämmer inte, det är Vattenfalls ledning och dialog sker förstås med Vattenfall. Kommunen är medveten om att det inte är lämpligt att gräva ner större 400 kV ledningar.

Svenska kraftnät har i dagsläget inte tagit några beslut om att förstärka elnätet på den knutpunkt som markerats i den fördjupade översiktsplanens markanvändningskarta. Svenska kraftnät arbetar däremot kontinuerligt med att analysera kapaciteten i och förstärkningar av stamnätet och gör samhällsekonomiska marknadsanalyser för att utreda var förstärkningar är motiverade. Svenska kraftnät önskar att den markerade knutpunkten i markanvändningskartan och tillhörande text i planen omformuleras då den inte återspeglar Svenska kraftnäts planer i dagsläget.

Knutpunkten tas bort i markanvändningskartan, kommunen beskriver fortsatt behovet av förstärkning i texten och återkommer i ärendet.

Så länge våra rekommendationer beaktas har Svenska kraftnät inga invändningar mot aktuell fördjupad översiktsplan.

Skogsstyrelsen

Biotopskyddsområden

Inom ett biotopskyddsområde är det förbjudet att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet över biotopskyddsområden (7 kap 11 § miljöbalken) och bedömer om den planerade åtgärden kan skada naturmiljön. För att Skogsstyrelsen ska kunna göra en sådan bedömning krävs en detaljerad beskrivning av åtgärden och dess genomförande i respektive biotopskyddsområde. Exempelvis tidpunkt för åtgärdens genomförande, vilka träd som är aktuella att avverka. Hur avverkingen kommer att utföras, transportvägar, avlägg och de försiktighetsåtgärder som planeras för att undvika skada på naturmiljön, etc.

Nyckelbiotoper

Om åtgärder som berör nyckelbiotop och dessa åtgärder ej är att beteckna som skogsburksåtgärder är det länsstyrelsen som är myndigheten Ni ska samråda med enligt miljöbalkens 12 kap. 6 §, Länsstyrelserna har i sin tur möjlighet att ta in yttrande från exempelvis Skogsstyrelsen.

Texten revideras.

Vattenfall

I Bilaga 4. Dialog om framtidens Enköping och samrådsredogörelse på sidan 19 står följande:

En utveckling av Västerleden, Kraftledningsstråket, som kommunen lyfter som ett omvandlingsområde förutsätter att Vattenfalls kraftledning som går genom Skälby, Romberga, längs Västerleden och ut genom Ullunda går att flytta. Det sker dialog med Svenska kraftnät som har fått i uppdrag att utreda möjligheten att flytta ledningen. Varför sker inte dialogen direkt med Vattenfall? Det är väl mest naturligt?

Givetvis sker dialogen med Vattenfall och inget annat. Det blev en felskrivning när vi besvarade yttrandet under samrådet.

I övrigt har Vattenfall inget att erinra avseende de delar där elnätanläggningar tillhörande Vattenfall finns beskrivna.

Vattenfall vill vidare påminna om följande riktlinjer:

- För alla detaljer och anläggningar som placeras invid Vattenfalls elnätanläggningar gäller att dessa skall placeras så att drift- och underhållsarbeten för elnätanläggning inte försvåras.
- Schaktning eller sprängning i närheten av Vattenfalls elnätanläggningar får inte ske utan att man i god tid inhämtat nätägarens medgivande.
- Hänsyn ska tas till försiktighetsprincipen som ingår i de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken avseende att verksamheter eller åtgärder inte ska medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.
- En eventuell ombyggnad eller flytt av elnätanläggning tillhörande Vattenfall utförs av Vattenfall men bekostas av exploatör. Vid behov av ombyggnad av regionala ledningar vilka är linjekoncessionspliktiga ledningar är det troligt att ny koncession behöver sökas vilket medför en omfattande tillståndsprocess.
- Det är viktigt att Vattenfall involveras så tidigt som möjligt vid detaljplanering så att hänsyn tas till både befintliga och nya elnätanläggningar. Detta gäller även frågor som exempelvis säkerhetsavstånd, stadigvarande vistelse invid Vattenfalls elnätanläggningar, EMF, buller mm.

Kommunen tackar för upplysningarna.

Luftfartsverket

På sidan 129 i planen nämns vad som gäller för Försvarmakten avseende flyghinder. Ingenting nämns om vad som gäller för civil luftfart. LfV vill påminna kommunen om att följande gäller:

Alla byggnadsobjekt, oavsett typ, såsom master, torn, skyltar, pyloner, konstverk, byggnader etc. som är högre än 20 meter över markytan eller vattenytan skall remitteras till LfV. Detta gäller oavsett placering på svenskt territorium till lands, i insjöar och till havs. Objekt som är placerade till havs eller i insjöar skall också remitteras till Kustbevakningen i Karlskrona.

Ovanstående innebär att alla vindkraftverk högre än 20 meter över mark eller vattenyta oavsett placering, alltså även inom områden utpekade för vindkraft, skall remitteras till LfV.

Det är Transportstyrelsen som utfärdar bestämmelser för flyghindermarkering,

inte LfV. Flyghinder skall markeras enligt Transportstyrelsens föreskrifter.

I övrigt har LfV inget att erinra mot den fördjupade översiktsplanen.

Kommunen tackar för upplysningarna och kompletterar texten med aktuell information.

Statens geotekniska institut

I yttrande, 2017-05-09, över samrådshandling noterade vi att det planbeskrivningen hade tillkommit ett kapitel rörande ras, skred och erosion. Det hänvisas till att Sveriges geologiska undersökning (SGU) har gjort en riskkartläggning för skred och raviner i känsliga områden. Kartläggningen redovisar fyra områden i kommunen, men inget inom planområdet. Därtill upplyste SGI att planområdet har mycket varierande geotekniska förhållanden, delvis med finkorniga lösa jordarter. I samband med eventuella skydd mot översvämningar, som omtalas i planbeskrivningen, måste hänsyn tas till markbelastning och markstabilitet.

Synpunkterna lades till redan inför granskningen och återfinns under Fokusområde 6.

PRO

Var fjärde invånare i Enköping har fyllt 65 år, men det är ingen homogen grupp. Många är fysiskt aktiva medan andra har funktionsnedsättningar av olika slag. PRO-föreningarna i Enköpings kommun menar att planen måste ta stor hänsyn till pensionärernas behov genom att:

Kollektivtrafiken utformas utifrån äldres behov. Hållplatser i anslutning till platser som ofta besöks av äldre, ex vis lasarett, vårdcentraler, särskilda boenden, bibliotek och affärsområden utanför centrum. Vi välkomnar försök med anropsstyrd trafik.

PROs synpunkt ligger i linje med hur kommunen arbetar med tillgänglighetsanpassning och nya hållplatser.

Bostäder anpassade för äldre finns i centrala lägen. Fler hyresrätter med låga hyror bör byggas i olika områden. Många äldre, men även unga, vill ha små och billiga lägenheter. I såväl befintliga som nya bostadsområden bör det finnas tillgång till mötesplatser för äldre och platser som underlättar möten över generationer och främjar integration.

PROs synpunkt ligger i linje med planförslaget, det är särskilt viktigt att få en blandad bebyggelse i alla stadsdelar, där även mötesplatser är en viktig del.

Skapa möjligheter för äldre att ägna sig åt fysiska aktiviteter utomhus i olika stadsdelar. Intresset för ex vis boule är stort.

Synpunkten tillmötesgår och vikten av äldres möjlighet till fysisk aktivitet lyfts ytterligare under fokus 5: Det gröna livsrummet.

Publika platser och gång- och cykelvägar ska ha god belysning. Bänkar att sitta på i parker och längs promenadstråk möjliggör att fler äldre kan utnyttja stadens grönområden.

Synpunkterna tillmötesgås och vikten av god belysning och fler bänkar läggs till.

Öka antalet övergångsställen med blinkande lampor och god belysning. Området kring Stora torget görs attraktivt. I dagsläget används många affärslokaler som kontor vilket minskar områdets attraktivitet. Fler småbutiker samlade i området skulle bidra till ett mer levande centrum.

God belysning är något kommunen jobbar med kontinuerligt och vi kompletterar med belysning där vi ser att behovet finns. Blinkande lampor används främst kring skolor.

Socialdemokraterna

Levande stadskärna

Vi ser att allt mer av bashandeln flyttar över till internethandel. Därför är det nödvändigt att med en kombination av bostäder, mötes- och arbetsplatser också möjliggöra för den stationära tjänstesektorn inom rutnätstaden, exempelvis restauranger och specialiserad detaljhandel. På detta vis säkras en relativt hög folktäthet och en mer levande stadskärna under veckans alla dagar. Detta ligger också helt i linje med beskrivningen i planen om öppna och tillgängliga platser för ungdomar och kultursatsningar.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken styrs idag mot Resecentrum dit resande forslas till och från vår kommun. En anledning till det är självklart att många pendlar till ett arbete på annan ort samt att personer pendlar till sin arbetsplats i Enköping, så som det beskrivs i Bilaga 1. En del i att utveckla en levande stadskärna är att det skapas förutsättningar för människor i våra olika stadsdelar att ta sig till och från centrum samt mellan stadsdelarna. Därför är det viktigt att Stora Torget/Gustaf Adolfs Plan är navet i den lokala kollektivtrafiken. Idag dirigerar UL/kollektivtrafikmyndigheten trafiken till Resecentrum snarare än till stadskärnan och har på det viset pekat ut vad som, enligt deras sätt att se det, är "centrum" i Enköping.

Av de 21 busslinjer som trafikerar Enköping stad är det endast linje 204 som inte gör uppehåll vid Gustavs Adolfs plan. I ett sammanhängande transportsystem är det viktigt att busslinjerna matar till Enköpings station för att skapa tillgänglighet för pendlare och besökare som reser både till och från Enköping. En viktig del i framtagandet av Enköpings nya busslinjenät är att utveckla både GA-plan och stationen som båda fyller olika funktionen.

Vill vi dessutom nå de övergripande målen i Trafikstrategin för Enköping om hållbara transporter och att 50% av transporterna i staden 2030 ska ske med gång, cykel och kollektivtrafik bör vi också i planen poängtera vikten av att det med den lokala kollektivtrafiken skapas förutsättningar för våra invånare att bidra till att nå målen.

Som en del i att skapa en mer konkurrenskraftig kollektivtrafik pågår en översyn av stadstrafiken tillsammans med kollektivtrafikmyndigheten.

Livet i staden

Här beskrivs hur skolor, fritidsgårdar och bibliotek är viktiga mötesplatser samt att det ställer krav på flexibla och mångfunktionella anläggningar.

Det är också viktigt att se långsiktigt på de anläggningar vi bygger och hur de påverkas över tid vad gäller demografiska förändringar. Nya områden som bebyggs till största delen av enbostadshus tenderar att initialt locka yngre barnfamiljer. Då ställs ofta krav på förskola/skola för att tillgodo se behovet för området.

I ett nybyggt område kan en skola/förskola fyllas snabbt av elever, men kan efter en 10-årsperiod stå med tomma lokaler och ett sviktande elevunderlag. Här behövs en strategi för att kunna ställa om och öppna upp för att omvandla befintlig skolbyggnad till bostäder eller annan verksamhet. Detta bör beaktas redan i planprocessen.

Det finns exempel från andra delar i landet där man kunnat ombilda relativt nyproducerade skolbyggnader till exempelvis radhus med bara smärre justeringar på fasad och interiör. Detta skulle kunna ses som en investering för kommunen vid en eventuell försäljning. Skulle det dessutom göras möjlig för vårt eget hyresbolag, EHB, att förvärva en sådan byggnad i ett område som präglas av enbostadshus skulle det öppna upp för en mer blandad bebyggelse.

Att utforma ny bebyggelse på ett flexibelt sätt som möjliggör förändrad användning i framtiden är en viktig del i att bygga ett långsiktigt hållbart samhälle. Mycket handlar det om flexibel utformning av lokaler vilket sker i senare skeden än FÖP. Men planförslaget kompletteras med text som poängterar vikten av detta redan på en strategisk nivå.

Nystart Enköping

Allmänna synpunkter

Planen för ett framtida Enköping bör ta hänsyn till de befintliga verksamheter som redan finns inom kommunen. Planen bör inte försvåra för kommuninvånarnas fritidsintressen och inte heller minska attraktionskraften för turister att vilja besöka oss!

Enköpings golfklubb med sina 18 vackra utmanande fairways och greener har haft sin verksamhet i Åkersberg sedan 1970 och är en mycket populär rekreativ park. Klubben har idag drygt 1200 medlemmar samt har årligen ca 4000 greenfee-gäster. Stor hänsyn bör tas i kommande detaljplanearbete vad gäller att skapa rimliga säkerhetsavstånd mellan golfbanan och blivande tomter samt hus på det intilliggande Åkersbergsområdet.

Enköpings segelsällskap som bildades 1916 driver småbåtsverksamheten i hamnen, både båtplatser i vattnet och uppläggningsplatser på land. Det som föreslagits i FÖP:en (till 2040) om att i en framtid använda varvsområdet till bebyggelse begränsar föreningens möjligheter att utveckla sin verksamhet. Då kommunen inte har brist på mark för bebyggelse kan det verka konstigt att föreslå att ta i anspråk en mark som redan används. Det finns inte heller någon alternativ mark för varvsverksamheten.

Om ett naturreservat bildas är det viktigt att det står klart att det inte inkräktar på båtlivets möjligheter att använda de markområden som ESS avtal med kommunen medger, inklusive de två utvecklingsområdena i bilagorna. Karta?

Framtida användning av Enavallens idrottsområde bör hållas mer öppet så att vi inte låser oss i planeringen då förändringar inom Enavallen kan vara kopplat till en flytt av idrottsplatsen.

Planförslaget har en uttalad röd tråd: att det är människorna i staden som ger den liv. Vi har valt att fokusera på de mänskliga aspekterna och lägger stort fokus på till exempel mötesplatser, aktiviteter och liv och rörelse. Det gäller alla typer av aktiviteter och intressen då vi vill skapa ett brett och inkluderande samhälle. Planförslagets fokus inkluderar därmed de verksamheter som tas upp i detta yttrande och ambitionen är inte att försvåra för någon befintlig eller kommande verksamheter. I en blandad, levande och attraktiv stad kan många olika funktioner och verksamheter finnas integrerat. Genom dialog och gemensam ambition om att hitta bra lösningar så kan vi uppnå denna vision. Tillsammans inom kommunen och mellan kommunen och föreningslivet.

Golfklubben

Lägg till stycke på Sid 29 om:

Stor hänsyn bör tas i kommande detaljplanearbete vad gäller att skapa rimliga säkerhetsavstånd mellan golfbanan och blivande tomter samt hus på det intilliggande Åkersbergsområdet.

Lägg till stycke på Sid 30 om Åkersberg:

Hänsyn ska tas till säkerhetsavstånd mellan golfbanan och blivande tomter inom området

En planeringsprincip har lagts till vilket innebär att kommunen kommer ta kontakt med golfklubben när vi börjar exploatera i närheten av golfbanan. Detta för att se över säkerhetsavstånd och hitta bra gemensamma lösningar.

Hamnen

Komplettering till stycke på Sid 72 -73 (förslag i fetstil):

Kopplingen mellan Åpromenaden, Klosterparken, Enavallen och Gröngarn behöver säkras och utvecklas. Inriktningen i den fördjupade översiktsplanen från 2009 om att inrätta naturreservat vid Gröngarnsåsen-Dyarna ska genomföras. Naturreservatet bör gå fram till entrén från Nyängsvägen **vid sidan av båtförvaringsplatserna i området. Utvecklingen av naturreservatet innebär ingen utvidgning av grönområdet och inkräktar inte på de områden som Enköpings Segelsällskap arrenderar eller de utvecklingsområden som nämns i arrendeavtalet med kommunen.** Naturreservatet syftar till att långsiktigt bevara och utveckla det redan idag populära och välfrekventerade naturområdet. Redan idag har en hel del tillgänglighetsarbete genomförts och flera friluftsmålpunkter anlagts. Området är välanvänt under veckans alla dagar, året om och på vardagar särskilt av förskolor och skolor.

Som tidigare beskrivits ser förvaltningen ingen konflikt i det arrendeavtal som ESS har och det kommunala bildandet av naturreservat. Bedömningen är att en integrerad entré till naturreservatet kan skapas utan att konkurrera med småbåtshamnens verksamhet. Av den anledningen har texten inte förändrats då textförslaget i yttrandet anses för detaljerat för FÖP-nivån. Det är mer lämpligt att utforma platsen i detalj inom ramen för kommande detaljplaneprocess och process för instiftande av naturreservat.

För att skapa liv och rörelse längs kajkanterna bör småbåts- och gästhamnen bevaras.

Båtförvaringen på land bedöms bli kvar på dagens placering på den västra sidan av hamnområdet under planperioden. Byggnation av bostäder och centrumverksamheter i hamnen, som möjliggörs om skyddsområdet kring kraftvärmeverket minskar eller upphör under den senare delen av planperioden, är omfattande projekt som kommer att vara inriktade på den östra sidan av hamnen.

Faktaruta sid 73

Småbåts- och gästhamnen bör bevaras. **Även förvaring och underhållsverksamhet bedöms bli kvar på nuvarande plats under planperioden.**

Förvaltningen bedömer att textförslaget ovan är för detaljerat för översiktsplaneformen. Båtförvaringen regleras i ett gällande arrendeavtal med avtalspunkter gällande giltighetstid och uppsägningstid. Det avtalet gäller tills det ersätts av ett annat avtal och förvaltningen anser att vi ska hålla FÖP:en på en långsiktig och strategisk nivå med den "utblick efter 2040" som görs för hamnen. Som beskrivits finns många komplexa förutsättningar på platsen och i detta skede väljer vi att beskriva hamnen mer visionärt och på längre perspektiv med olika scenarier. Det är fortsatt för många okända parametrar för att kommun ska kunna välja eller avfärda alternativ. Det innebär

inte att frågan inte kommer hanteras förrän efter 2040 utan tankarna om hamnen kommer kontinuerligt konkretiseras och då i dialog med alla aktiva aktörer inom området.

Sid 108

När det gäller skolor och förskolor är närheten till hemmet viktigt, både för barnen och som en förutsättning för det hållbara samhället. Idag skjutsar föräldrar i stor utsträckning sina barn till skolan. Det leder i sin tur till att skolmiljöerna upplevs som otrygga för oskyddade trafikanter och leder till att ännu fler väljer att skjuta sina barn. Skrivfel, rätta!

Skrivfelet är noterat och rättat.

Sid 119, Enavallen

I den fördjupade översiktsplanen från 2009 pekas Enavallen ut som ett "utredningsområde" som kan vara intressant för bostadsbebyggelse i framtiden. I den här planen föreslås att Enavallen fortsatt ska användas för rekreation, lek och idrott. Anledningen till detta ställningstagande är att området har en viktig funktion för folkhälsan, för möten mellan människor samt att området ligger mycket centralt i staden. Andra pågående och föreslagna nya bostadsetableringar i närområdet kommer öka trycket på den befintliga anläggningen vilket även det talar för en bibehållen markanvändning.

Viss bebyggelse skulle dock kunna tillåtas som komplement till rekreativområdena i området, om föreningslivet och kommunen tillsammans önskar utveckla delar av Enavallens idrottsverksamhet på annan plats i kommunen. För att Enavallen ska upplevas mer tillgängligt och inbjudande föreslås en utveckling för att komplettera innehållet så att området inbjuder till rörelse, lek och vardagsmotion. Området bör exempelvis öppnas upp mot omkringliggande åpromenad så att det ses som en rörelsepunkt i ett större stråk.

Förvaltningen ser behov av att i denna plan endast peka ut Enavallen som en plats för rekreation, rörelse och möten. Att behålla den centrala grönytan i staden är kopplat till alla förtätningsprojekt som pågår och pekas ut i centrum. Frågan om omdaning kan bli aktuell i framtiden men förvaltningen anser att Enavallen som marktillgång kan sparas för kommande översiktsplanering och ställningstaganden. Förvaltningen anser att en eventuell privatisering av området ska göras ur ett helhetsperspektiv och inte i uppstyckade mindre delar då vi inte vet vad som kommer att behövas i framtiden.

Moderaterna

Det är bra att uppskattningar om bostadsvolymer har lagts till för de prioriterade områdena. Eftersom beslutade exploateringar fortfarande inte är med i graferna är det svårt att få en bild av hur väl den planerade bostadsutvecklingen understödjer den planerade ökningen av antalet invånare i Enköping. Vår bedömning är ändå att kapaciteten i föreslagna utvecklingsområdena är för snävt tilltagen med tanke på att det i stor utsträckning är privata exploatörer som ska lockas att bygga och att vårt erbjudande inte alltid kommer att överensstämja med deras förväntningar vilket kan leda till kostsamma fördröjningar i byggandet. Vi anser därför att några områden bör få högre prioritet.

Vi förtydligar att prioriteringen av områden inte anger tidsperspektiv utan det handlar om hur väl olika områden uppfyller de övergripande strategierna för utbyggnad. På så vis kan nya områden spelas in och prioriteras efter hand.

Vi anser att utvecklingen av ett hållbart Enköping är viktigt och det måste tydligt avspeglas i

utvecklingsplanen för Enköping. Begreppet "Smart stad" är starkt förknippat med digitalisering men minst lika mycket med hållbar utveckling i ett 2040-perspektiv. Därför känns inslagen i planen av detta område fortfarande för vaga och allmänna. Avsnittet om Smart stad är mer ett utdrag ur Wikipedia än en plan för Enköping. Signifikanta egenskaper för en smart stad bör genomsyra de olika delarna av dokumentet för att bättre bidra till de önskade effekter som den övergripande ambitionen om ett hållbart samhälle strävar mot.

Texten om smart stad uppdateras utifrån det projekt som pågår i kommunen. Och fler aspekter av detta vävs in i förlagets olika delar.

Trafikstrategin och parkeringspolicyn har beslutats av kommunfullmäktige och tankegångar från dessa dokument har ärvts in i plandokumentet. Glädjande nog är formuleringarna i plandokumentet mer balanserade än i trafikstrategin, med formuleringar som t ex

- "Att bara begränsa bilens framkomlighet utan att det finns tillräckliga alternativ ger inte önskad effekt och en negativ begränsning." och
- "En fungerande och effektiv väg- och järnvägsstruktur samt kollektivtrafik är avgörande för samspelet mellan arbetsmarknaden och bostadsmarknaden"

Liksom i trafikstrategin finns en olycklig prioriteringsskala för olika transportslag. Den anser vi kan plockas bort eftersom formuleringen, "**I kommunens nyligen framtagna trafikstrategi finns målet om att biltrafiknätet ska vara utformat i god avvägning med andra trafikslag.**" utgör en bättre grund för planer och genomföranden.

Trafikstrategin är antagen i kommunfullmäktige och är kommunens styrande dokument vad gäller trafik. Dess mål bör därför avspeglas i en fördjupad översiktsplan.

- Trenden pekar på en mer flexibel kollektivtrafik. Ett exempel är anropsstyrd kollektivtrafik som på sikt kommer att trafikeras med självkörande bilar (redan nu pågår försök på flera håll i Sverige).

Den dag då självkörade bilar används i kollektivtrafiken prioriteras de utifrån kollektivtrafikens prioritering.

På sidan 99 finns i inledningen av omvärldsbevakningsavsnittet följande skrivning " (trafik)Flödena tenderar att koncentreras i befolkningstäta områden och vid exempelvis de stora hamnarna". Vi har bra ambitioner med plandokumentet (och trafikstrategin) i att försöka minska transporterens påverkan på miljön. Men är vi för onyanserade och orealistiska i våra planer kan de bli kontraproduktiva. När vi levererar denna analys okommenterad i slutet av detta visionära plandokument kan omvärldsanalysen lätt uppfattas som dystopisk och ger plandokumentet en prägel av syntetisk drömvärld.

Den nämnda omvärldsbevakningen har tagits bort ur antagandehandlingen.

Vattendirektivet kommer sannolikt att ha signifikant påverkan på kommunens verksamhet under många år. Vad vi förstår kommer även Mälarens vattennivå höjas i samband med att den nya slussen tas i bruk. Konsekvenserna av dessa initiativ bör åtminstone summariskt nämnas.

En text om konsekvenserna av Mälarens reglering läggs till under avsnittet översvämning.

Sammanfattning av Moderaternas inspel i samband med granskningsrundan är följande punkter.

- Vi hade önskat att det förstoringlas som lagts över centrum och kryddgården varit än tydligare.

Studien ses över, särskilt kopplat till kulturmiljö. Nästa viktiga inzoomning blir arkitekturpolicyn.

- Vi tackar för att en karta med beslutade detaljplaner, lagts till i materialet. Kanske det blir för rörigt om man sammanför beslutade och tänkta planer i samma bild, så detta är kanske bästa möjliga. Men det vore intressant med en samlad bild, kanske in zoomad på stadsdelar.

Vi ser över läsbarheten på kartan.

- Vi anser att kommunen bör vara än mer modig i sin prioritering av områden, då några delar kan falla ifrån pga olika omständigheter och då bör reservkapacitet finnas.

- Tydligheten när det gäller Smart City och vad vi ser framåt skulle behöva klargöras.

- Förtydliga konsekvenserna av Mälarens reglering.

Se svar ovan.

- När det gäller Annelundsområdet är Moderaterna fortsatt negativa/osäkra på möjligheten att kombinera verksamheter och bostäder längs med Stockholmsvägen.

En planeringsprincip om att Annelund inte kan utvecklas med rådande säkerhetsavstånd läggs till. Positiva effekterna av att utveckla Annelund som bostadsområde beskrivs tydligare så att förslaget blir säkrare.

- Vi är fortsatt tveksamma att låta mark för verksamhet planeras in söder om järnvägen. Så området Sneden bör inte planeras för verksamhet. Däremot ser vi gärna att området öster om Östra varghällar planeras för verksamhet. Vi är medvetna om det reservat som finns för järnvägen, men efter det reservatet bör förlängningen fortsätta.

Analysen är att kapaciteten för verksamhetsmark behöver öka. Båda alternativen är komplexa men förvaltningen gör bedömningen att Sneden är ett bättre alternativ än öster om järnvägsreservatet. Detta utifrån att vi inte på något sätt vill äventyra en framtida järnvägs framkomlighet och planeringsskedet för bansträckningen inte kommit tillräckligt långt för att vi ska kunna peka ut verksamheter öster om. Dock ligger Sneden i en låg prioritering och efterhand som järnvägsprocessen kommer längre kan vi omprioritera områdena i revideringar av planen.

- Precis som den extra fördjupning som gjorts av centrala staden, bör en fördjupning av de stadsnära grönområdena göras. Att dessa fördjupningar sker utanför FÖP:ens process är rimligt.

Planen pekar på behov av en grönstrukturplan som tillsammans med arbetet med instiftande av naturreservat bedöms kunna uppfylla dessa önskemål.

Miljöpartiet

Exploateringsgraden är fortfarande alldeles för stor i Åkersbergsområdet. Planen för exploatering måste ändras för den södra delen av området. Ett större sammanhängande skogsområde måste bevaras för framtida behov av områdets närmatur och rekreation. Förskolornas och skolorna stora behov av närskog för utepedagogisk undervisning är också mycket viktig att tillgodose. I området finns kommunens största grundskola och ett flertal förskolor.

Planen har kompletterats med förtydligande text om att större sammanhängande skogsområden ska sparas.

Ska Dr Westerlunds gata verkligen ha hög prioritet som bostadsområde med tanke på buller och saneringsbehov?

Dr. Westerlunds gata uppfyller väl de övergripande strategierna för utbyggnad och området har dessutom börjat planläggas. Vi lägger till en princip om att en bullerutredning ska tas fram.

Alldeles utmärkt med kommunalt naturreservat i Storskogen-Brännskogen!

Livet i staden

Trivsselfaktorn bör vi ta fasta på med hjälp av gågator, planteringar och lekplats.

Det går i linje med ambitionerna i den fördjupade översiktsplanen.

Alldeles utmärkt att kulturens ges plats och att det markeras att kulturmiljöer ska ses som en tillgång. Kulturhuset Joar blir ett naturligt kulturcentrum, en mötesplats med rum för olika kulturyttringar och utgångspunkt för parkvandringar m.m.

När det gäller den sista punkten i gula rutan på sid 107 menar vi att särskild hänsyn vid nybebyggelse med tanke på "kyrkornas dominans i luftrummet" ska gälla inte bara kring Kyrkogatan, utan hela rutnätsstaden.

Synpunkten tillmötesgår och texten ändras.

Centern

1. Hållbara by..... sid 24

Prioritera byggande med trä för att binda kol, som ett miljövänligt alternativ.

Detta förtydligas under avsnittet om hållbara byggnader för minskad miljöpåverkan sida 24.

2. Nya områden för bostäder sid 41.

Området Vappa lyfts ut ur planförslaget. Åkermarkens betydelse för framtida livsmedelproduktion får ökad betydelse, nuvarande markanvändningen värnas genom att området avsätts som kulturlandskap, med förbud för byggnationer

Vappa är fortsatt en viktig markreserv då kommunen delvis äger marken dock ligger området med prioritet låg då planen i första hand prioriterar utveckling av områden inom den föreslagna utbredningen för staden.

3. Nytt område för bostäder o verksamhet är på västra sidan om RV 70 och fram till gamla Runhällenbanan, och norrut mot Jädra.

I denna plan begränsas nya bebyggelseområden av E18, Österleden och RV 55.

4. Hållbart resande sid 90.

Fossil drivna transporter måste upphöra. I Enköping skall vi ha god tillgång på Laddstationer för EL. Stationer för gaspåfyllning samt Tillgång till HVO - Diesel (fossilfri diesel). För att få ett hållbart resande i hela kommun måste programmet landsbygdssäkras.

Under avsnittet hållbart resande förtydligas vikten av hållbara drivmedel.

5.. Skydda natur sid 120.

Fagerskogen mellan Motorbanan och järnvägen (gamla Runhällenbanan) bör skyddas och skötas genom att skriva skötselavtal med berörda markägare

Fagerskogen föreslås som kommunalt naturreservat, med detta tillkommer en skötselplan av naturreservatet.

6. Cykelvägar sid 100.

Se över felande länkar i cykelvägnätet, särskilt mellan staden och vägarna som leder in i staden. Väg 55, RV 70, Torstunavägen, Veckholmsvägen, Gamla E 18. med flera.

I planen är den övergripande principen att felande länkar i cykelvägnätet ska byggas ihop. En prioritering och objektsbeskrivning tillkommer i den cykelplan som ska uppdateras, med start under våren 2018.

7. Övergripande

Planen för Enköpings stad måste ta större hänsyn till LANDSBYGDSPERSPEKTIVET. Varje förslag måste prövas i det perspektivet.

Planförslaget genomlysas utifrån detta perspektiv.

Tekniska nämnden

Sida 5: "Det har bland annat att göra med att bostadsmarknaden i Enköping under den tiden var inriktad på småhusbebyggelse. Idag ser marknaden annorlunda ut och det finns ett stort antal aktörer som vill bygga flerbostadshus i staden."

För kortsiktigt resonemang för en långsiktplan som inriktar sig på år 2040.

Den berörda text är en tillbakablick och en nulägesanalys och syftar inte till att det är så marknaden kommer att se ut 2040. Osäkerheten på marknaden är en anledning till att blandade områden förespråkas i planen.

Sida 24: "Förtätning kan även komma att förändra stadsmiljön på ett sådant sätt att det ses som ett hot mot dess karaktär. Därför behöver förtätning ske restriktivt och utgå ifrån den specifika platsens förutsättningar. " **En av de grundläggande tankarna är att vi ska förtäta. Vi tror att vi förstår resonemanget bakom skrivningen. Det kan nog räcka med omformulering för att det inte ska bli en motsägelse mot tidigare resonemang.**

Texten ses över.

Fokus 2: Hållbart resande

Bör inte avsnittet ändras till "Hållbara transporter"? Det handlar inte bara om resande utan även andra transporter.

Texten revideras.

Sida 92: "Vi är ett delningsbenäget folk"

Är vi?? Tveksamt om vi generellt i praktiken är delningsbenägna.

Texten revideras.

Allmänt om Kollektivtrafiken

Mycket av resonemanget i planen är baserat på utbyggd kollektivtrafik, något som vi ju inte styr över. Det borde kanske stå något om hur vi kan påverka utvecklingen.

Texten förtydligas.

Sida 101 "Genom att bygga en smart stad underlättas vardagen för stadens invånare samtidigt som IT-sektorn kan fortsätta växa." **Vad menas med detta påstående?**

Texten omformuleras.

Sida 126: "För att säkerställa att ytor för dagvatten reserveras i nya bostads- och verksamhetsområden samt inom befintliga områden har en dagvattenutredning tagits fram." **Vilken dagvattenutredning?**

Parallellt med processen för en ny fördjupad översiktsplan har en dagvattenutredning tagits fram. Denna ska fungera som underlag för den fördjupade översiktsplanen, kommande detaljplanering och kommande arbete med handlingsplan för dagvatten.

Vård- och omsorgsnämnden

Centrum beräknas kunna rymma uppemot 1 000 nya lägenheter. Då är nämnden angelägen om att det kommer att inrymmas serviceboende enligt LSS.

Vid en exploatering av området Västerleden skulle det vara lämpligt att undersöka möjligheten till att bygga ett trygghetsboende där.

Behovet av LSS-bostäder och trygghetsboende i centrala lägen förtydligas under fokusområde Livet i staden.

Kommunala pensionärsrådet

1. För en hållbar byggnation måste det vara nära mellan bostäder och service. Butiker måste finna det attraktivt att etablera sig i Enköpings centrum.

Detta resonemang ligger helt i linje med den fördjupade översiktsplanens intention om vikten av att det vi behöver ofta (service, aktiviteter, skola osv.) ska finnas nära.

2. Bostäder av olika storlek och kostnad ska finnas. Speciellt behövs billiga, enkelt inredda lägenheter. Mötesplatser ska finnas där människor bor och dit de har lätt att ta sig kollektivt. Detta gäller även resten av kommunen.

Detta resonemang ligger helt i linje med den fördjupade översiktsplanens intention om att olika typer av bostäder behöver finnas i alla stadsdelar. Vikten av mötesplatser är också en central del i planen och här är det viktigt att mötesplatser inte bara finns i centrum utan också i resten av staden och kommunen. Att enkelt kunna ta sig kollektivt till dessa är målet.

3. Kollektivtrafiken måste göras mer attraktiv för alla kommuninvånare, den behöver planeras in i samhällsbyggnationen i ett tidigt skede. Även prisfrågan är viktig, till exempel lägre avgifter på bussen för köpsvaga grupper som exempelvis pensionärer. Med kollektivtrafiken kan pensionärerna få samma möjligheter som andra att resa för att handla.

Det pågår ett arbete tillsammans med UL/kollektivtrafikmyndigheten för att se över linjenätet i staden. Detta för att det ska vara så effektivt, attraktivt och enkelt som möjligt. Gällande prisfrågan får vi hänvisa till kollektivtrafikmyndigheten.

4. KPR framhåller att regleringen av Mälarens vatten är en viktig faktor i samhällsplaneringen.

En text om konsekvenserna av Mälarens reglering läggs till under avsnittet översvämning.

5. Även integrationen och allas delaktighet i samhället tål att betonas extra, liksom solenergi som värmekälla.

Detta resonemang ligger helt i linje med den fördjupade översiktsplanens intention om att integration och delaktighet ses som en viktig fråga. För den sociala integrationen tror vi att blandade bostadsområden och mötesplatser är viktiga.

Solenergi är en viktig framtida energikälla, vi har i planförslaget pekat ut ett område där en solcellspark kan anläggas. Vidare beskrivs solenergi som en viktig energikälla under avsnittet om hållbara byggnader.

Räddningstjänsten

Att man i FÖP beskriver planeringsprinciper för brandvattenförsörjning behöver inte medföra att nuvarande kapacitet måste inventeras. Vilka principiella ställningstaganden som ska gälla för brandvattenförsörjning av olika delar i tätorten kan beskrivas utan att ange nuvarande kapacitet. Räddningstjänsten vidhåller att planeringsprinciper för brandvattenförsörjning bör framgå av FÖP.

Synpunkterna tillmötesgås och text med tillhörande planeringsprincip läggs till under fokusområdet om robusta försörjningssystem och en säker stad.

Granskningshandlingen omfattar beskrivning av och planeringsprinciper för farligt godstransporter på väg. Farligt gods transporteras även på järnväg, men FÖP saknar beskrivning av och planeringsprincip för den transportrisk som järnvägstransporterna utgör. Det skyddsavstånd (30 meter) som omnämns i FÖP avser skydd mot urspårning, inte skydd mot läckage av farliga ämnen. Räddningstjänsten anser att FÖP även bör omfatta farligt gods på järnväg. Detta borde vi självfallet tydligare kommenterat i vårt remissvar till samrådshandlingen. Vi missade det men detta bör enkelt kunna inarbetas i den slutgiltiga handlingen.

Synpunkterna tillmötesgås och texten uppdateras.

De synpunkter vi framförde i vårt remissvar till samrådshandlingen gällande översyn av farligt godsleder (lokala trafikföreskrifter) avsåg behovet av förtydliganden och uppdatering. Nuvarande beslut behöver förtydligas avseende förbudsområdets geografiska utbredning samt uppdateras avseende vägvalsstyrning för genomfartstrafik (primära FG-leder) och för leveranser (sekundära FG-leder). Räddningstjänsten inser att det i detta sena skede av planprocessen inte är möjligt att invänta ett nytt beslut för att inarbeta det i den FÖP som nu håller på att tas fram. Frågan behöver hanteras men av tidsmässiga skäl inte inom ramen för arbetet med FÖP. Räddningstjänsten föreslår istället att man i FÖP redogör för det nu gällande förbudet. Det är viktigt att FÖP redogör för förbudet. Om förbudet inarbetas i den fördjupade översiktsplanen kan exempelvis olämpliga nyetableringar av riskkällor, som medför farliga transporter i närheten av handelsområdet eller andra publika verksamheter undvikas.

Synpunkterna tillmötesgås och texten uppdateras.

Kommunala friluftsrådet

Enköpings kommunala friluftsråd ställer sig fortsatt positiv till den fördjupade översiktsplanen. På den granskningsversion som varit tillgänglig vill KFR lämna följande synpunkter.

En allmän reflektion är användningen av ordet utmaning. Man bör skilja mellan utmaning och problem. En utmaning behöver man inte alltid ta itu med, medan ett problem måste lösas. Utmaningar är situationer som uppstått och som gör det mer eller mindre svårt att nå uppsatta mål. Exempel: Det står "Kraftiga skyfall och ökade havsnivåer ställer oss inför utmaningar som översvämningar, ras och erosion"(se sidan 17). Kraftiga skyfall är ingen utmaning, utan orsakar problem som måste lösas.

Kommunen anser att orden fyller olika funktioner utifrån en tidsaspekt. Problem har vi här och nu och kan även få i framtiden om vi inte kan hantera utmaningarna vi står inför. Utifrån detta resonemang kvarstår skrivningarna.

Effekter på Mälaren. Det behöver tydliggöras att Mälaren är reglerad.

En text om konsekvenserna av Mälarens reglering läggs till under avsnittet översvämning.

Bredsand, sidan 121 Det är förstäligt mot bakgrund av de effekter på skogsområdet, som den pågående exploateringen innebär (av bebyggelse och avverkningsmogen skog). Mot bakgrund av det ökade trycket, som kan förväntas på detta område, vore det intressant att få veta vad planförfattarna menar med att utveckla området, t.ex. avseende behovet av parkerings- och båtplatser.

Förutom att instifta Storskogen och Brännskogen som naturreservat är den generella inriktningen i FÖP att de rekreativa värdena ska bevaras och utvecklas i framtiden. Hur exakt alla delar av området kommer att se ut i framtiden kan planen inte svara på i dagsläget. Men med ett ökat tryck på området ser vi behov av utökning av parkeringsplatser och båtplatser. Var och hur får kommande planprocesser utvisa.

Enköpings seglarsällskap

Kartan innehåller en ljusblå yta över ESS varvsområde benämnt "Nya bostäder eller småbåtsförvaring". Ett svar på vårt inlägg i förra remissen var att planen inte omfattade hamnområdet där ESS vinterförvaring ligger. Därför vill vi att den kursiverade texten ändras till att bara stå Båtförvaring, eller varvsområde för fritidsbåtar. Som påpekades i den förra remissen är det inte rimligt att några få bostäder på en ur många synpunkter svårbygd mark skall få förstöra de investeringar som 600 Enköpingsfamiljer gjort på ideell basis och skapat en fritidsverksamhet som flitigt används i kommunens egna alster som en av de största fördelarna med att bo i Enköping. Att återuppbygga varvsområdet på ett nytt ställe handlar om kostnader på över 100 MSEK. Viktigt är också att skapa arbetsro och framtidstro som medger att ESS och kommunen kan utveckla varvsområdet enligt de intentioner som togs fram i det nya arrendeavtalet.

Viktigt att skapandet av naturreservatet tar hänsyn till den avtalade expansionen av varvsområdet mot sydväst för att frigöra ytor längs med ån för strövområden ställplatser för husbilar enligt kommunens önskemål. Plexutskottet gav i december 2017 förnyat klartecken för denna expansion som nu skall detaljplaneras. Denna expansion är för övrigt redan beslutad av kommunfullmäktige i deras sammanträde 1986-06-26 (sid 2-4 i protokollet plus bilagor med bla kartor). Det finns inget senare demokratiskt beslut som upphävt detta.

”För att skapa liv och rörelse längs kajkanterna bör småbåts- och gästhamnen bevaras. För själva båtförvaringen finns två scenarier. Att den flyttas ut längs med Enköpingsån eller att den blir kvar i dagens läge. Vid en omlokalisering skulle även den västra sidan av hamnen kunna bebyggas med bostäder och centrumverksamheter.”

I ljust av det som anförts tidigare vill vi att bara den första meningen i stycket ovan behålls. De tre följande meningarna (fetmarkerade) stryks. Som framhållits bör inte planen spekulera i att förstöra livet för 600 Enköpingsfamiljer. En plan bör fokusera på att bygga upp, inte på att riva ner och förstöra för andra.

Meningen bör ändras till: Småbåtsverksamheten på åns västra sida bör bevaras. Området är öppet för allmänheten och fyller därmed flera funktioner och bidrar till möten mellan människor som så väl behövs i ett samhälle.

Planförslaget fokuserar på en levande stad med många mötesplatser och upplevelser och det inkluderar ESS verksamhet. Kommunen avser inte att försvåra för någon befintlig eller kommande verksamhet. I en blandad, levande och attraktiv stad kan många olika funktioner och verksamheter finnas integrerat. Genom dialog och gemensam ambition om att hitta bra lösningar så kan vi uppnå denna vision. Tillsammans inom kommunen och mellan kommunen och föreningslivet.

Som beskrivits finns många komplexa förutsättningar på platsen och i detta skede väljer vi att beskriva hamnen mer visionärt och på längre perspektiv med olika scenarier. Det är fortsatt för många okända parametrar för att kommunen ska kunna välja eller avfärda alternativ. Det innebär inte att frågan inte kommer hanteras förrän efter 2040 utan tankarna om hamnen kommer kontinuerligt konkretiseras och då i dialog med alla aktiva aktörer inom området.

Som tidigare beskrivits ser kommunen ingen konflikt i det arrendeavtal som ESS har och det kommunala bildandet av naturreservat. Bedömningen är att en integrerad entré till naturreservatet kan skapas utan att konkurrera med småbåtshamnens verksamhet. Av den anledningen har planförslaget inte förändrats. Det är mer lämpligt att utforma platsen i detalj inom ramen för kommande detaljplaneprocess och process för instiftande av naturreservat.

Enköpings golfklubb

Vi hoppas och tror att kommunens vilja är att *GOLFBANAN* tillför Enköpings innevånare många fina stunder.

Det svar som finns redovisat på sid 38 i första remissomgången – ”Det finns inga säkerhetsavstånd/skydds zoner till golfbanan. Men drivs en verksamhet som kan utgöra fara för annans hälsa/säkerhet är det verksamhetsutövaren som ska vidta skyddsåtgärder.”

kan ej accepteras !

Enköpings Golfklubb har funnits sedan 1970 och har skapat glädje och fritidssysselsättning hos många Enköpingsbor / framförallt ungdomar ! Den dialog vi hade med kommunen 2014 , byggde på säkerhetsavstånd och dagvattenflöden i området.

Hoppas hänsyn kommer att tas till vår etablerade-verksamhet vad gäller framtida planering av bostäder och skyddsavstånd till dessa !

En planeringsprincip har lagts till vilket innebär att kommunen ska ta kontakt med golfklubben när vi börjar exploatera i närheten av golfbanan. Detta för att se över säkerhetsavstånden och hitta bästa möjliga gemensamma lösning.

S:t Lars församling

Det är väsentligt för församlingens verksamhet att fastigheten lätt kan nås med bil, inte minst under sön- och helgdagar, tider, då de allmänna kommunikationerna kännetecknas av en betydande utglesning av tidtabellen jämfört med vanliga dagar. I den stråkhäntering av exempelvis Tullgatan, som avses får således inte hinder resas för tillfarten till fastigheten.

Hur gatorna i staden kan komma att förändras i framtiden beslutas i senare planeringskede. Om det blir aktuellt med ny utformning av gator kommer angöring till respektive fastighet tas hänsyn till och en dialog föras med alla berörda fastighetsägare.

Församlingens verksamhet i Enköping är stadd i en snabb utveckling. Att dagens kyrkolokal börjar te sig trångbodd väcker intresset för den byggrätt som idag enligt gällande detaljplan finns för fastigheten. En tanke som förts fram är att kunna inrymma större lokaler för den kyrkliga verksamheten i ett tilltänkt nybygge. En sådan inriktning måste stödjas av att en tillräcklig byggnadsvolym kan påräknas, så att församlingen inte ekonomiskt skall komma i ett sämre läge jämfört med dagens situation. Det är därför viktigt att fastigheter inom Enköpings centrumområde, som betecknas innehålla bevarandevärden – planförslagets bild 2, sid 24- inte stängs för nybyggnation, utan håller en öppenhet för nya hus, men också för ökade byggnadsvolymer. Såsom redovisas i bild 2 sid 21 finns redan inslag av byggnader med både fem och sex våningar. Hur detta skall tillgodoses får naturligen avgöras i en detaljplaneprocess, där såväl anpassning till den omedelbara omgivningen som karaktärsskapande inslag behöver tillgodoses, inte minst eftersom fastigheten utgör ett omedelbart blickfång vid infart norrifrån mot rutnätsstaden.

Inom områden med bevarandevärden kan ny bebyggelse tillkomma, men stor hänsyn ska tas till omgivningens karaktär. Vad som är möjligt i det enskilda fallet får studeras i en detaljplaneprocess.

Korpen

Korpens yttrande handlar om befintliga nivåer på föreningsbidrag och föreningens framtida ekonomiska behov. Då yttrandet endast hanterar den specifika verksamheten och dess bidragsnivåer återges det inte i detta utlåtande då en fördjupad översiktsplan inte styr över föreningsbidrag. Korpen hänvisas till ansvarig instans: Upplevelsenämnden.

Privatperson 1

Ang Bredsandsstråket med prioritet hög till medel med 500 – 2500 lägenheter.

Detta stora projekt ligger inklämt mellan två riksintressen och tar jordbruksmark i anspråk. Trafikförhållanden fordrar uppmärksamhet. Varför har man inte fortsatt utveckla planerna på ringleden E18 – Österleden – Boglösarondellen – Bredsand. En trafiklösning som skulle utveckla stadens identitet som målarstad med bad, ångbåtsbrygga och småbåtshamn dessutom underlätta för Bredsandsborna att nå riksvägen.

En variant på Söderleden pekas ut mellan Bredsandskorset och Ågatan. Anledning till att någon ny väg inte föreslås gå direkt från Boglösavägen in till Ågatan beror på att den skulle korsa Brännskogen där naturreservat föreslås inrättas.

Vattenfrågor

Man måste gilla läget att centrala staden ligger vi Enköpingsån och ej vid Mälaren. Det är långtifrån tillfredsställande att hamnområdet ligger i malpåse och att parkerna längs den gulsoppiga ån inte är så förträffliga som de beskrivs. Det finns dock förslag i planen av en översvämningsutredning och vattenrensning som måste fullföljas. Bland naturområden syns inga förslag hur man ska öka tillgängligheten till Kyrkåsen men väl en njugg inställning till kyrkan.

Det pågår ett arbete med att utveckla Kyrkåsens olika värden, såsom skötsel för att gynna åsens stora förekomst av backsippor och utvecklande av målpunkter.

Hur ser kommunen på rekreationsintressena vid Hagalund ställda mot störande verksamhet som bergtäkt och motorbana? Aktuellt då Peab har tagit bort dammar och park i anslutning till företagsparken enligt EP den 22/1.

Verksamheterna har planlagts genom tidigare översiktsplaner och detaljplaner. Verksamheterna är därför befintliga förutsättningar som vi måste förhålla oss till i planen.

Avslutningsvis hoppas jag denna stadsplanering är den sista i sitt slag med godtyckliga gränser som skiljer land från stad, och där förslag och åtgärder inte prövas mot andra lokaliseringar i kommunen.

Vi tror på en uppdelning då det dokumentet skulle bli väldigt stort och omfattande. Det finns risk att de mindre orterna skulle glömmas bort i ett sådant dokument. Nu får de mindre orterna större utrymme i den kommande kommunövergripande översiktsplanen som snart ska uppdateras.

Privatperson 2

Delar av Tullgatan som kan bli så mycket bättre.

Tullgatan i delen Kungsgatan-Östra Ringgatan, är troligtvis en av centrums mest trafikerade gator där vi har skolor, vårdcentral, polis och servicekontor för lokala besökare, en arbetsplats för en hel del folk och sist men inte minst ett flertal boende i större och lite mindre bostäder. Sammantaget skapar detta en stökig situation under delar av dagarna. Många är det som nämnts, har är det klara svårigheter att vissa tider ta ut på, eller korsa Tullgatan.

Förslag möjlig lösning.

Avlasta den nämnda delen av Tullgatan genom att bygga ut den i dag mindre grusvägen som leder från vägkorset i Husberg och NO ut mot Fanna, en delvis bef väg som bör kunna anslutas till JP-Johanssons väg, för att på så sätt skapa ett alternativ till stökiga trafikmiljön på Tullgatan.

En sådan lösning skulle också medföra en ökad tillgänglighet för idrottshus, nya simhallen och i framtiden bebyggelse i området.

Det pågår en utredning om Korsängsfältets utveckling. Kommunen anser därför sammantaget inte att det är lämpligt att dra en väg genom området. Rekreationsmöjligheterna och dagvattenanläggningen riskerar att påverkas negativt av en sådan lösning. Frågan om Tullgatans utformning skickas vidare till park och gatuvårdningen då det rör om en detaljeringsgrad som bedöms kunna hanteras i FÖP.

Privatperson 3

Det bästa alternativet för en byggnad på stadshotells tomten är en ett stort modernt hus. Ett hus för nya större utrymmen för Enköpings museum. Vi känner alla till det nuvarande museets trångboddhet med små personalutrymmen och små utställnings ytor. Ett museum har en mycket viktig funktion att sprida kunskap om både vår historia och vår nutiden. En god investering är att sprida kunskap om vår stad och hembygd det skapar trygghet och ger starka rötter till oss alla.

Vi har en stor kulturhistoria i både stad och landsbygd. I större lokaler får J. P. Johanssons museum även ytor. J. P. Johansson var grundaren av BACHO - stadens motor under 1900-talet. En naturlig kombination är också om kommunens arkiv samarbetar med museet.

En stor potential har även vår vikingatid i bygden. Enköping kommun är Sveriges runstensrikaste område som säger något om för mig en bortglömd resurs både för oss boende och turister att veta mer om. En stor välkomnande turistbyrå har även en given plats i huset. Turism är en av de största näringsgrenar och sprider ringar på näringslivet.

I ett samarbete med Naturvårdsverket och deras koncept för Naturrum kan vi exponera ytterligare vår skatt runt staden - naturen. Ett naturrum blir ett pedagogiskt rum om våra naturförhållanden som har varit och är Enköpings styrka för att ha varit en central handelsplats i tusentals år. Ett museum, en turistbyrå och ett naturrum centralt placerat på en ärofylld plats som stadshotellstomten med ett pedagogiskt syfte, Inget kan bli bättre!

Det pågår ett arbete med att klargöra vad olika fastigheter ska innehålla i den pågående process som kallas centrumpussel. Vi har valt att beskriva vad olika nyckelfastigheter behöver bidra med för värden till centrum men vi kan inte i FÖP:en låsa fast användning då den beslutas i en separat och efterföljande process.

Privatperson 4

Detta yttrande skall sändas till "framtidialog". Kanske inte det bästa ordet med tanke på bristen av dialog under tiden fram till granskning. Jag efterlyste i mitt yttrande på samrådshandlingen om en bättre dialog med dagens invånare. Er kommentar slutade med ni ska "förbereda dialoginsatserna under det kommande granskningsskedet". Därför borde det vara på sin plats att ni på något sätt redovisar hur denna dialog har gått till. Genom ert svar, att ni på möten endast träffar en begränsad del av invånarna, så förringar ni ju värdet av direkta möten med medborgarna. Det borde gå att hålla möten inom t ex olika stadsdelar, föreningar, pensionärsgrupper, ungdomsgrupper mm. Hur många har nu tagit del av granskningshandlingen och kommer med synpunkter?

I bilaga 4 "Dialog och samrådsredogörelse" finns en beskrivning av samtliga dialoginsatser under såväl samråd som granskning. Exempel på aktiviteter är: utställning och samtal på Enköpings bibliotek, dialog med gymnasieelever under en veckas utställning på Westerlundska gymnasiet, fritidsgårdar, pensionärsråd, etc. Vi har valt att fokusera extra på ungdomar då detta är en grupp som sällan yttrar sig, men som i hög grad påverkas av vad som kommer hända i Enköping i framtiden.

Granskningshandlingen är dessutom så omfattande i sidantal så jag undrar om verkligen alla politiker, på olika nivåer, som ska besluta om en ny FÖP verkligen förstår allt som står i den och vad all text innebär.

Vi är medvetna om att det är ett omfattande dokument, därför kommer en populärversion tas fram efter antagandet.

På min fundering om den kraftiga befolkningsökning som kommunledningen propagerar för så är era kommentarer endast hur förmånligt det är ekonomiskt. Men inte ett ord om de kostnader som kommer att uppstå. Varför inte redovisa sådant med siffror, när ni framhåller hur positivt allt är? Vet kommunledningen om Enköpings nuvarande befolkning vill ha en så kraftig befolkningsökning? Är det kommunicerat ut till invånarna, så alla förstår att ni kommer ta ifrån oss den småstadskaraktär som alltid har präglat staden?

De beräkningar som efterfrågas är en del av hela kommunens budgetarbete och påverkas av det kommunala utjämningsystemet. Ett system som ger ekonomiska bidrag till växande kommuner. Tack vare den höga befolkningstillväxten har Enköping från och med 2018 fått högre bidragsnivåer som ger mer pengar till kärnuppdraget inom till exempel skola, vård och omsorg. Detta då bidraget är högre än snittkostnaderna för en ny invånare. Systemet jämnar ut så att det inte spelar någon roll vilken ålder eller bakgrund en inflyttare har. Detta är ett komplext ekonomiskt system som kommunen inte anser nödvändigt att redovisa i en fördjupad översiktsplan.

När det gäller småstadskaraktären så är det något vi tydligt pekar på att vi ska bevara i planen.

Det står att vid nybyggnation bör stor hänsyn tas till skuggning. Görs sådana studier i varje enskilt fall?

Skuggningseffekter studeras vid behov under detaljplaneprocessen.

Vidare står att nybyggnation bör anpassas till omgivningen med avseende på skala, exploateringsgrad och byggnadssätt hos intilliggande bebyggelse. Detta är ju mycket viktigt med tanke på den förtätning som förespråkas och där tydligen förtätning även ska innebära höga hus. Vem eller vilka gjorde sådana studier när ni gav bygglov till "monoliten" på paus-parkeringen. Detta med avseende på form, skala, skuggning mm. Monstret är ju ett skräckexempel och hör definitivt inte hemma i en småstad som Enköping. Med en fungerande stadsarkitekt hade detta aldrig fått byggas. I ett svar (2016-11-18) på en motion av Mats Flodin skriver Isabell L. Eklund och Cissi Lööv att kompetensen som stadsarkitekt finns. Jag undrar vem eller vilka det är och vad den eller de gjorde när bygglovet beviljades. En förtätning behöver definitivt inte innebära höga hus, den kan mycket väl ske via t ex två-våningshus. Bygget på pausparkeringen är ett tydligt bevis på att Enköpings småstadskaraktär håller på att försvinna.

Det stämmer att planen förespråkar anpassning av ny bebyggelse till befintliga strukturer och förutsättningar. Den centrumstudie som genomförts kommer vara vägledande för kommande förtätningsprojekt och detaljplanering. Under 2018 kommer även en arkitekturpolicy tas fram som ytterligare ett steg i planeringen och utformningen av staden. Policyn kommer slå fast principer och riktlinjer för nybyggnation och även fördjupa och konkretisera hur kommunen ska arbeta med frågan framöver. Alltså vilken/vilka funktioner som ska vara bärare av arkitekturfrågorna genom hela projektet.

Enligt kommunalrådet vill man förtäta och inte sprida ut bostadsbebyggelsen. Då uppstår naturligtvis frågan varför tillåts så mycket ny bebyggelse i Haga, Åkersberg, Bredsand, Boglösarondden och även Myranområdet (inkl Fiskevattnet)? Kanske finns ännu fler områden. Vad innebär allt detta, i kostnader, för olika kommunala insatser?

De områden som nämns är resultat av tidigare översiktsplaner och detaljplaner och anledningen till att de finns kvar är för att bygga klart och bygga ihop dessa områden, så att de inte blir satellitområden. Analysen är att det är ekonomiskt ansvarfullt att bygga färdigt och få full effekt av påbörjade områden/investeringar.

På min fundering om t ex att avlopps nätet och reningsverket klarar en sådan ökning som kan uppstå, så är er kommentar att det är "kommunens uppdrag" att planera för en ökning. Det är ju helt naturligt, men finns det någon kontroll av att ledningsnätet är i sådant skick att ledningarna och reningsverket klarar det? Finns en underhållsplan för ledningsnätet?

Ja det finns en underhållsplan för ledningsnätet och nätet byts ut kontinuerligt.

Ni svarar också att ett nytt reningsverk ska byggas. En sådan investering kostar mycket stora pengar och med det som går att läsa i lokaltidningar så är ett sådant bygge långt borta. Därför borde man ligga lite lågt med denna kraftigt ökade inflyttning.

Behovet att bygga ett nytt reningsverk grundar sig främst i att det befintliga verket är slut och anläggningen är byggd på ett sådant sätt att det är mycket svårt att renovera och bygga om under drift. Denna investering är nödvändig även utan befolkningsökning.

Vilka är det som ni räknar med ska flytta in? Är det bara kapitalstarka människor som har råd att hyra eller köpa lägenheter i dagens kostnadsläge? Ett exempel på felsatsning är de tre höghusen på Sadelmakaren som tydligen är för dyra att hyra ut och som definitivt inte passar in i den stadsdelen. På vilket sätt tar kommunledningen ansvar för och möjliggör att ungdomar ska ha råd att hyra (eller köpa) en lägenhet någonstans i kommunen?

I dagsläget är det framförallt barnfamiljer som flyttar till Enköping och hög inflyttning sker till villaområden i Bredsand. Det pågår ett arbete med att se över hur nyproduktion av hyresrätter ska bli billigare detta för att exempelvis underlätta för ungdomar att ta sig in på bostadsmarknaden.

Enköpings cykelvägar är ett kapitel för sig. Kommunledningen propagerar för att invånarna ska cykla i större utsträckning. Men det går inte, att i handlingarna utläsa hur detta ska gå till att erbjuda bättre sammanhållning av sådans vägar. Enbart löst prat i allmänna ordalag att något ska göras men inte hur. Mycket snack men lite verkstad. Mitt påpekande om att skyltarna ska vara delade i sidled (ej i höjdlid) tycks ni antingen inte förstå annars vet ni inte hur det ser ut i staden.

Ett sammanhängande cykelvägnät får vi genom att bygga ut de felande länkarna. Detta är ett arbete som pågår. Under våren 2018 startar även arbetet med att uppdatera kommunens cykelplan. Objekt och prioriteringsordning kommer i den planen konkret visa hur nätet ska byggas ut. Detaljer för hur skyltar ska delas upp och hur cykelvägar ska "målas" hänvisas även det till cykelplanen då det är en för detaljerad fråga för översiktsplanen.

Ni vill att planen ska "skapa trygghet". I ert svar på mitt samrådsyttrande hänvisar ni till bl a en SCB undersökning och lite politiska mål. Detta är bara svammel. Se till att alla gator blir försedda med ordentlig belysning så att folk törs vara ute på kvällar. Ett exempel är å-promenaden. På dess norra sida från Västerleden fram till i höjd med gångbron är det helt svart. Denna yta måste planläggas med ordentlig belysning och inte med rörelsedetektorer.

Sträckan från bron vid Munksundsskolan upp till Astrakangatan och Åpromenaden kommer förses med belysning under 2018. Kommunen har en belysningsplan där vi succesivt förbättrar belysningen längs med cykelvägar, gångvägar, parker, osv.

En väg som verkar helt bortglömd i kommunhuset är tillfarten till stadens golfbana. För det första är den väldigt smal, den är ojämn, den är inte försedd med gatubelysning, Till denna anläggning färdas säkert några tusen personer från andra orter varje år. Vad ska dom tänka! Detta är också ett "ansikte" för Enköping att visa upp. Men vad gör kommunledningen? Se till att rusta upp vägen

och förse den med belysning. (bäst att påpeka att jag själv inte är golfspelare). Vägen används dessutom väldigt mycket av boende och besökare till det nybyggda området "Klondyke".

Utredning sker kring renovering av vägen som leder till golfbanan.

SMHI går nu ut och varnar för att haven, bl a Östersjön, kommer att stiga med upp till 1 meter i södra Sverige. Det bör rimligtvis på något sätt även påverka Mälaren. På vilket sätt tar kommunledningen hänsyn till detta i planen. Jag ser ingenting om högre vattennivåer.

Se Fokus 7 - Klimatanpassning.

Vad avser Korsängsfältet så händer tydligen ingenting. Badet ej påbörjat. EAI:s kastare fick tydligen en för kort anläggning. När kan ni uppvisa en plan på vad som skall ske med HELA Korsängens Idrottsfält?

Visionen för Korsängsfältet kommer färdigställas under våren 2018. Arbetet bedrivs tillsammans med föreningar, invånare och intressegrupper.

Sammanfattningsvis vill jag påstå att det skrivs mycket om mål och visioner i granskningshandlingen, men det saknas helt konkreta förslag hur saker skall genomföras och det ju det som människor kan ta ställning till. Nu kommer ledningen att besluta om en plan och sedan är det nästan helt omöjligt för den enskilde invånaren att klaga när något, i dennes ögon, blir fel.

Översiktsplaner har till sin konstruktion karaktären av ett övergripande visionsdokument. Planen är inte juridiskt bindande men ska samrådas med allmänheten vilket gjorts i denna process. Se bilaga 4. Invånare och närboende har en viktig roll även i kommande planeringssteg som kan utgöras av planprogram och detaljplaner. En detaljplan är juridiskt bindande, ska samrådas och kan överklagas av sakägare.

Privatperson 5

Avstyrkande

1. Jag avstyrker förslaget till att göra Eriksgatan, sträckningen Tullgatan till Ågatan, till en genomfartsgata för biltrafik. Eriksgatan är den gata i rutnätsstaden som har flest bostäder. Förslaget i Centrumstudien skulle medföra oacceptabla konsekvenser för bullermiljön, luftkvaliteten, trivseln och säkerheten för de boende utmed Eriksgatan och anslutande gator. I stället bör man minska trafiken där genom att enkelrikta den och skapa en säkrare väg för gåenden och cyklister. För en grönare, trivsammare och hälsosammare miljö bör träd planteras utmed hela gatan.

Centrumstudien, trafikstrategin och parkeringspolicyn syftar alla till att minska biltrafiken i centrala Enköping. De är översiktliga dokument som visar kommunens vilja och inriktning på en övergripande nivå. Mer detaljerade frågor om gatornas utformning, såsom var gatuträd ska planteras, eventuell enkelriktning med mera studeras i senare skeden. Planförslaget och centrumstudien handlar till stor del om att flytta ut onödig biltrafik från centrum. I centrumstudien har vissa gator i rutnätsstaden identifierats som starka stråk vilka bör utvecklas för att göra centrum mer tillgängligt för fotgängare och cyklister, t.ex. med separat gång- och cykelväg. Större delen av dessa gator är tänkta att vara tillgängliga för nödvändig biltrafik även i fortsättningen. Figur 1 och 2 i centrumstudien avser illustrera att Eriksgatan i dagsläget är tillgänglig för biltrafik och att den föreslås ha samma funktion även i framtiden. Avsikten är inte att mer biltrafik ska ledas in på gatan. Illustrationerna i centrumstudien har förtydligats.

2. Jag avstyrker också att det byggs parkeringsplatser/parkeringshus i kvarteret Fältskären för besökande. Det förefaller mycket märkligt att leda in biltrafik till den lägenhetstätaste gatan i rutnätsstaden! Byggande av parkeringsplatser/parkeringshus här får oacceptabla konsekvenser för bullermiljön, luftkvaliteten, trivseln och säkerheten för de boende. Det skulle särskilt förstöra miljön och medföra olägenheter för de boende i de lägre husen vid Rådmansgatan och Kryddgårdsgatan, som ligger i anslutning till kv Fältskären. Parkeringar för besökande skall därför förläggas utanför rutnätsstaden.

Frågan om P-hus på Fältskären utreds just nu inom ramen för den process som kallas centrumpussel. Viktiga aspekter att ha med sig i arbetet är just buller, luft, säkerhet, framkomlighet och utformning, detta för att en central parkering i staden måste vara hållbar och inte påverka miljön negativt.

Mina ytterligare synpunkter utöver ovanstående

Delmålen för kommunen om hållbar stad, stad i utveckling, en stad för alla, en levande stad och en grön stad uppfylls bättre med de ändringar jag föreslår: att Eriksgatan göras enkelriktad, avsedd endast för nyttotrafik och boende, förses med utrymme för gående och cyklister samt med planteringar av träd längs gatan och att parkeringsplatser/parkeringshus inte byggs i kvarteret Fältskären.

I Centrumstudien Bilaga 2 konstateras om gående, cyklister och parkering: Inom "rutnätsstaden saknas dock en genomgående struktur för cykeltrafik" (Sid 8). Det påpekas vidare att det är "viktigt att planera och gestalta gatuutrymmet så att oskyddade trafikanter gynnas" /.../ "I framtiden är målet att få ett bilfriare centrum och att bilparkering huvudsakligen ska ske på samlade parkeringsplatser i rutnätsstadens periferi." (Sid 9). Det är därför anmärkningsvärt att det i granskningsversionen inte finns något förslag som underlättar för gående och cyklister som bor och rör sig utmed Eriksgatan. Det måste väl ändå vara meningen att även boende i rutnätsstaden ska kunna cykla och gå säkert och att detta inte bara gäller besökande i staden.

Under våren kommer arbetet med att se över den gällande gång- och cykelplanen. Där kommer ett helhetsgrepp tas kring hur vi ska underlätta och göra det säkrare för de som går och cyklar i rutnätsstaden.

I Centrumstudien sidan 15 listas "några av de viktiga förutsättningarna för handel och service i centrum", bl a "lättillgängligt centrum för fotgängare och cyklister" och "bostäder som attraherar nya invånare". Att centrum ska vara lättillgängligt och säker plats att gå och cykla i måste gälla även för boende utmed Eriksgatan och omgivande gator. Men i Centrumstudien tas inte hänsyn till detta, utan de flesta förslagen i Centrumstudien bygger på att skapa attraktiv och god miljö för besökande i centrum. I Sammanfattande slutsatser står visserligen: "Enköpings centrum ska bli trevligare, tryggare och attraktivare för både boende och besökare i centrum". Men detta gäller tydligen inte för de boende utmed Eriksgatan, den lägenhetstätaste gatan i centrum. Det är både anmärkningsvärt och oacceptabelt.

Anmärkningsvärt är att förslaget att göra Eriksgatan till bilgata och att bygga parkeringsplatser/parkeringshus i kvarteret Fältskären inte redovisas i texten i Centrumstudie, Parkeringspolicy eller Trafikstrategi! För att se det måste man uppmärksamma redovisningen i Figur1 och 2 (Centrumstudie, sid 10) och i Figur 2 (Parkeringspolicy, sid 12).

Texten förtydligas så att Eriksgatan inte tolkas som endast avsedd för biltrafik utan ska inrymma alla trafikslag. Illustrationerna är komplement till texten och för att få en helhetsbild bör läsaren ta del av båda. Löptexten har kompletterats med tydligare hänvisning till illustrationerna.

I avsnittet "Byggnadsstruktur och byggnadskultur" (Centrumstudie sidan 17-18) redovisas viktiga positiva inslag i Centrum bl. a. konstaterandet av en kvartersstruktur med halvslutna kvarter i centrum som ökar upplevelsen av staden genom att den ger trädgårdsgrönska, små och diskreta balkonger så att gaturummet slipper skuggning och fasader i ljusa färger. Tyvärr har senare år avvikelser från detta tillåtits med bygget av höga hus med slutna gårdar, utan hänsyn till hur gator och äldre byggnader skuggas.

I Centrumstudien påpekas att gröna inslag behöver tillföras, genom till exempel gröna mötesplatser och träd- och buskplanteringar utmed gator. Detta måste väl vara högprioriterat för den långa Eriksgatan med den stora mängd bostäder som redan idag finns där och där det idag helt saknas grönska (undantaget i kvarteret Bryggaren där man skymtar (!) ett par träd). Jag menar att det är viktigt att Enköpings kommun medverkar till en god och långsiktigt hållbar och hälsosam boende- och vistelsemiljö för alla invånare, även boende utmed Eriksgatan och angränsande gator. Det är viktigt att satsa på välplanerade miljöer och byggnader av god kvalitet och god arkitektur och hålla sig till den lägre byggnadshöjden som karakteriserar Enköping och ger dess karaktär.

Under 2018 kommer även en arkitekturpolicy tas fram som ytterligare ett steg i planeringen och utformningen av staden. Policyn kommer slå fast principer och riktlinjer för nybyggnation och även fördjupa och konkretisera hur kommunen ska arbeta med frågan framöver.

Jag avstyrker att skogsområdet söder om och utmed järnvägen och öster om och utmed Österleden görs till område "nya verksamhetsområden", se Bilaga 3, Hållbarhetsbedömning av plan för Enköpings stad 2017, granskningsversion, sidan 27.

Det är av största vikt att grönområden och skogsområden behålls i nära anslutning till staden. För att skapa en långsiktigt hållbar god miljö är det viktigt med närhet områden som ger möjligheter till ett rikt natur- och friluftsliv. Man ska inte alltid behöva ta bilen för att komma ut i naturen. Dessutom skulle en exploatering i området medföra ytterligare ökad trafik, hälsoeffekter i området som till exempel buller och luftföroreningar. Redan nu finns nybyggda bostäder i denna del av staden och fler planeras i framtiden.

Merparten av området norr om järnvägen i östra delen av Enköpings stad är redan högt exploaterad av totalförsvaret och andra stora verksamheter. Andra störande verksamheter har även varit på förslag i området. Idag vet man att det är av avgörande betydelse att vi bevarar och utveckla en ekologiskt hållbar miljö för oss idag och för framtiden.

Ett av delmålen för Enköpings stad 2040 är *en grönare stad*, vilket bör medföra att man också värnar om omgivande skogar och grönområden.

Bedömningen är att Sneden behövs för att vi ska ha tillräcklig kapacitet för verksamhetsmark men en planeringsprincip gällande hänsyn till gröna värden adderas till.

Privatperson 6

En allmän reflektion är användningen av ordet utmaning. Man bör skilja mellan utmaning och problem. En utmaning behöver man inte alltid ta itu med, medan ett problem måste lösas. Utmaningar är situationer som uppstått och som gör det mer eller mindre svårt att nå uppsatta mål. Exempel: Det står "Kraftiga skyfall och ökade havsnivåer ställer oss inför utmaningar problem som översvämningar, ras och erosion". Kraftiga skyfall är ingen utmaning, utan orsakar problem som måste lösas.

Kommunen anser att orden fyller olika funktioner utifrån en tidsaspekt. Problem har vi här och nu och kan även få i framtiden om vi inte kan hantera utmaningarna vi står inför. Utifrån detta resonemang kvarstår skrivningarna.

Effekter på Mälaren av höjda havsnivåer (s. 17)

Sådana effekter är beroende av hur den pågående landhöjningen står i relation till hur havsnivån kommer att stiga. Det bör också observeras, att Mälaren är reglerad.

En text om konsekvenserna av Mälarens reglering läggs till under avsnittet översvämning.

Mål för staden (s. 20)

Den fysiska planeringen i form av lokala översiktsplaner och detaljplaner har ofta brister avseende hur kommuner genomför och använder sig av de miljökonsekvensbeskrivningar och miljöbedömningar som man är skyldig att göra enligt miljöbalken. Det gäller även denna plan. I de redovisade planeringsprinciperna saknas hur kommunen kan bidra till att nå de nationella miljömålen.

Se bilaga 3 Hållbarhetsbedömning som utgör planens miljökonsekvensbeskrivning.

Tillgång till friluftsområden

På s. 115 finns en karta över kommunens grönområden och stråk. De grönmärkade områdena är de verkligen vad som allmänt menas med grönområden, dvs. alla typer av mark i bebyggelse som inte täcks av byggnader eller hård beläggning. Vissa är det men flera är produktionsskogar. Idag finns knappast orörd natur i inom planområdet. Friluftsliv i betydelsen att vara ute i skog och mark har ändrat karaktär och är numera ofta uppbyggt kring aktiviteter, som förutsätter större eller mindre ingrepp i naturen. I planen bör klargöras vad man menar med grönytor och för vilka användare de behövs.

De olika typerna av grönska i staden beskriv i fokus 5 – det gröna livsrummet.

Bredsand

Det står på s. 121 "Bredsand är fortsatt ett av Mälarens populäraste områden för rekreation i form av badplats på sommaren och skridsko- och fiskeplats på vintern. Dessa värden ska värnas och utveckla för alla stadens invånare". Det är bra. Jag noterar att den form av rekreation som innebär vandringar i skogsområdet öster om Bredsand inte ingår i den "utveckling" som förutspås för stadens invånare. Det gäller bl.a. Friluftsförbundets verksamhet till gagn för många av stadens invånare. Det är förstäligt mot bakgrund av de effekter på skogsområdet, som den pågående exploateringen innebär (av bebyggelse och avverkningsmogen skog). Mot bakgrund av det ökade trycket, som kan förväntas på detta område, vore det intressant att få veta vad planförfattarna menar med att utveckla området, t.ex. avseende behovet av parkerings- och båtplatser.

Förutom att instifta Storskogen och Brännskogen som naturreservat är den generella inriktningen i FÖP att de rekreativa värdena ska bevaras och utvecklas i framtiden. Hur exakt alla delar av området kommer att se ut i framtiden kan planen inte svara på i dagsläget. Men med ett ökat tryck på området ser vi behov av utökning av parkeringsplatser och båtplatser. Var och hur får kommande planprocesser utvisa.

www.enkoping.se